

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060306

DOM
2016-02-22
Stockholm

Mål nr
P 6876-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-07-07 i mål nr P 2120-15, se bilaga A

KLAGANDE

1. Hyresgästföreningen i Solna
c/o Agneta Welander
Parkvägen 23
169 35 Solna

2. Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg
c/o Florian Reitmann
Kungshamra 48
170 70 Solna

3. Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Norrbackagatan 80
113 41 Stockholm

4. Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals slott
170 81 Solna

MOTPART

Solna kommun
171 86 Solna

Ombud: Advokaterna Mårten Bengtsson och Karin Hernvall
Advokatfirman Åberg & Co AB
Box 16295
103 25 Stockholm

SAKEN

Detaljplan för del av Arenastaden, stadsdelarna Järva och Råsunda, Solna kommun

Dok.Id 1242893

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar yrkandet om upphävande av Länsstyrelsens i Stockholms län beslut om strandskydd.
 2. Mark- och miljööverdomstolen avslår yrkandena om att inhämta yttrande från Naturvårdsverket samt förhandsavgörande från EU-domstolen.
 3. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktiges i Solna kommun beslut den 16 juni 2014, § 145, att anta detaljplan för del av Arenastaden, stadsdelarna Järva och Råsunda.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Hyresgästföreningen i Solna, Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Världsnaturfonden WWF har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva beslutet att anta detaljplan för del av Arenastaden, stadsdelarna Järva och Råsunda.

Hyresgästföreningen i Solna har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva de beslut som fattats av Länsstyrelsen i Stockholms län angående generellt upphävande av strandskydd längs vattendrag.

Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Världsnaturfonden WWF har även begärt att Mark- och miljööverdomstolen ska inhämta ett yttrande från Naturvårdsverket angående strandskyddsfrågor samt ett förhandsavgörande från EU-domstolen angående tolkningen av artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om vissa planers och programs miljöpåverkan.

Solna kommun (kommunen) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK-OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Klagandena har utöver vad de tidigare anfört tillagt i huvudsak följande.

Hyresgästföreningen i Solna

Det saknas skäl att upphäva strandskyddet. Strandskyddsområdet kring Råstasjön är inte sedan tidigare ianspråktaget. Det största området där strandskyddet i planen upphävs består av skog, buskvegetation, ängsmark och park. Inga byggnader finns i dag inom det strandskyddade området. Att kommunen vill skapa en sammanhängande bebyggelse, att området inte är tillgängligt för eller används av

allmänheten och att området ligger nära områden som redan är ianspråktagna utgör inte skäl att upphäva strandskyddet.

Avgörande för om strandskyddet ska kunna upphävas är om området är att betrakta som allemansrättsligt tillgängligt eller inte. Det strandskyddade området kring Råstasjön är allemansrättsligt tillgängligt. De ingrepp på strandskyddet som i dag finns på platsen har uppkommit i samband med byggandet av Arenastaden. Ingreppen är sanktionerade genom tillfälliga strandskyddsdispenser. Områdena kan återställas när den tillfälliga verksamheten upphör. Utgångspunkten vad gäller upphävandet av strandskyddet ska vara den situation som rådde innan området började exploateras. Vidare har ett antal ingrepp inom området skett utan tillstånd. Dessa ingrepp har fått området att verka delvis ianspråktaget.

Enligt plankartan upphävs endast strandskyddet där huskroppar, förskolegård och gator placeras. Detta är inte riktigt då allmänhetens tillgång till strandzonen ytterligare kommer att begränsas eftersom bl.a. parker, gångvägar och lekplatser kommer att anläggas samt att vattensjuk mark kommer att behöva dräneras. Vidare kommer även hemfridszoner att skapas kring de bostäder som uppförs. Bostäderna som uppförs är upp till elva våningar höga vilket medför en stor effekt på närmiljön, både vad gäller naturen och människors upplevda tillgång till stranden.

Strandlinjen är felaktigt angiven. Detta får konsekvenser både vad gäller strandskyddet och möjligheten att lagligt bebygga området.

Solna är högexploaterat vilket medför att det är av stor vikt att natur- och grönområden behålls för att man ska kunna erbjuda befolkningen tätortsnära lättillgänglig natur. Att bostäderna skulle behöva byggas just inom det aktuella området med hänvisning till den nya tunnelbanesträckningen är en efterhandskonstruktion.

Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Världsnaturfonden WWF

Det saknas särskilda skäl att upphäva strandskyddet. Vad avser området vid Råstasjöns utlopp har detta inte tagits i anspråk tidigare. Övrigt strandskyddat område kring Råstasjön, som hänvisas till som ianspråktaget, har inte heller tagits i anspråk. I vart fall utgör den planerade bebyggelsen ett otillåtet ingrepp i jämförelse med den tidigare verksamheten på platsen.

Det är oklart om det fanns strandskyddsdispens för den deponi- och lagerverksamhet som enligt kommunen bedrevs t.o.m. 1990-talet. Kommunen har inte presenterat bevis för att det fanns en giltig dispens. Utan dispens kan marken inte bedömas som ianspråktagen. Den tidigare verksamheten har historiskt sett inte haft en klar tomtavgränsning eller hemfridszon. De bilder som finns visar att områdets exploatering har skiftat. Verksamheten utökades tills den försvann någon gång mellan 1970-talet och 2001. Mellan 2001 och 2003 var området täckt med gräs, träd och buskar. Detta talar för att området var oexploaterat under flera år. Enligt flygfotona påbörjades en ny successiv exploatering efter 2003.

Det är inte möjligt att upphäva strandskyddet med hänvisning till att åtgärderna rör ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför det strandskyddade området. Bostäderna vid Råstasjön är inte av tillräckligt stor betydelse. Det finns dessutom möjlighet att uppföra bostäderna på andra platser. Det finns tillgänglig mark t.ex. vid Dalvägen, dvs. inom tunnelbanans influensområde, som går att bygga på. Området vid Dalvägen kan inrymma 600 lägenheter så att man inte behöver bygga på strandskyddad mark vid Råstasjön. Minst 300-400 lägenheter skulle kunna byggas vid Dalvägen som tillsammans med de ca 300 tillkommande lägenheterna som planeras enligt förslag till detaljplan för kvarteret Ballongberget m.fl. kan ersätta detaljplanen vid Råstasjön.

Att bostäderna skulle behöva uppföras just på denna plats med hänvisning till den nya tunnelbanesträckningen är en efterhandskonstruktion. Solna kommun är otydlig när det gäller att avgränsa tunnelbanans influensområde. Det har inte presenterats några

dokument som visar att bostäderna skulle vara en del av ett åtagande från kommunens sida. Kommunen har i övrigt fram till 2030 att färdigställa de avtalade bostäderna och att uppfylla sin del av avtalet. Strandskyddsbestämmelserna kan inte avtalas bort och det kan inte vara lagstiftarens intention att bestämmelserna ska öppna för en sådan praxis.

Detaljplanen strider mot strandskyddets syften och proportionalitetsprincipen. Ett genomförande av detaljplanen skulle förstöra hälften av naturområdet vid Råstasjön. Resterande del skulle drabbas hårt. För att bygga fem till elva våningar höga huskroppar krävs omfattande sanering och dränering av marken. Detta skulle innebära att ytterligare naturmark behöver tas i anspråk.

De tillfälliga strandskyddsdispenser som getts inom området för att möjliggöra färdigställandet av Arenastaden innebär inte att det blir möjligt att permanent upphäva strandskyddet på platsen.

Strandlinjen har angetts felaktigt i detaljplanen. Ett större strandskyddat område kommer att exploateras än vad som framgår där. I detaljplanen anges att en park och en lekplats ska anläggas på strandskyddad, oexploaterad mark. Detta har inte markerats i planbeskrivningen. Strandskyddet har heller inte upphävts för dessa områden.

De planerade ingreppen och att upphäva strandskyddet i detaljplaneområdet är inte förenligt med skyddsbestämmelsernas syften (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt förarbetena ska det biologiska intresset väga lika tungt som det allemansrättsliga intresset vid en strandskyddsprövning. Trots att kommunen har planmonopol har man inte lyckats förevisa en uttömmande utredning av lokaliseringsalternativ i hela kommunen. Det är inte nödvändigt att bygga på strandskyddad mark för att uppfylla detaljplanens syfte eller att behöva bygga så många och så höga byggnader.

Kommunen har inte presenterat något rimligt alternativ till den aktuella detaljplanen. Varken i den första eller i den reviderade miljökonsekvensbeskrivningen har det funnits en utredning av ett rimligt och realistiskt alternativ. Miljökonsekvens-

beskrivningens redogörelse för klimatförändringarnas konsekvenser för planområdet är bristfällig.

Området kring Råstasjön är ett viktigt rekreationsområde för ca 30 000 boende i både Solna och Sundbyberg. Råstasjön är ett mycket artrikt naturområde och är känt bland fågelskådare i hela landet. Omkring 190 olika fågelarter har observerats i området runt sjön, likaså flera fladdermusarter. Även växtlivet är mycket artrikt. Detaljplanen strider därmed mot artskyddsförordningen.

Kommunen har anfört i huvudsak följande.

Det tillbakavisas att strandlinjen är felaktigt angiven. Den strandlinje som använts är Råstasjöns strandlinje vid normalt medelvattenstånd. Klagandena hänvisar till en strandlinje som framgår av ett dokument från 1975. Omfattningen av Råstasjön 1975 motsvaras inte av omfattningen av sjön i dag varför strandlinjen från 1975 är irrelevant. Vidare kommer den strandlinje som klagandena hänvisar till från en karta i liten skala.

Det finns särskilda skäl att upphäva strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken eftersom området sedan 1950–60-talen varit ianspråktaget av olika verksamheter, upplag och deponi. Allmänheten saknar tillträde till och intresse av detta område. Det krävs inte att det är fråga om byggnader för att ett område ska anses ha tagits i anspråk. Det är tillräckligt att området används eller sköts på ett sätt som ger uttryck för att allmänheten inte har tillträde dit. Vad avser utloppet till Råstasjön är detta sedan tidigare undantaget från strandskydd. Den del av utloppet som omfattas av strandskydd gör det på grund av Råstasjön.

Av det totala planområdet om ca 11,7 hektar är endast halva området beläget inom strandskydd. Med hänsyn till befintlig bebyggelse, Hagalunds bangård som utgör riksintresse, det störande externa industribullret från bangården och omgivande vägar är det inte möjligt att förlägga ytterligare bostadsbebyggelse närmare bangården utanför strandskyddsområdet.

Betydande delar av planområdet har sedan mycket länge använts för annan verksamhet, vilket gäller även för det område inom planområdet där strandskyddet hävs. Vad gäller de tillfälliga strandskyddsdispenserna har det i besluten angetts att dispensområdena ska återställas i det skick som förelåg innan dispensen användes eller till grusad yta. Det har således inte varit fråga om att dispensområdet ska göras om till naturområde eller liknande. Dessa dispensområden är dessutom belägna på sådana platser som långt tidigare varit ianspråktagna.

Det finns också särskilda skäl att upphäva strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken. Den tilltänkta bostadsbebyggelsen utgör ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför det aktuella området. Behovet av nya bostäder är påtagligt. Kommunen har gentemot staten åtagit sig att uppföra nya bostäder som en avtalsenlig skyldighet mot att tunnelbanan byggs ut till Arenastaden.

Bostadsbebyggelsen med 600–700 lägenheter är en del av de 4 500 lägenheter som Solna kommun har åtagit sig att bygga. Det finns inga andra ytor som kan bebyggas för att ersätta bostäderna i den aktuella detaljplanen inom de influensområden som gäller för tunnelbaneutbyggnaden. Detta skulle innebära att kommunen inte kan uppfylla sin del av avtalet och det finns då en risk att det inte blir någon tunnelbaneutbyggnad till Arenastaden. Behovet av bostäder är så stort att bostadsbyggande måste ske på samtliga platser där det är möjligt. I Solna är möjligheterna till bostadsbyggande starkt begränsade till följd av den stora omfattningen av riksintressen såsom nationalstadsparken, trafikleder, bangårdar m.m. Markytan vid Dalvägen, som i och för sig ingår i influensområdet, är alldeles för liten för att inrymma de bostadsvolymer som finns i den aktuella planen.

Kommunen kan inte förändra influensområdet eftersom detta har fastställts av staten/regeringskansliet. Förslaget till detaljplan för kvarteret Ballongberget, som arbetats fram av miljö- och byggnadsförvaltningen, godkändes inte av byggnadsnämnden den 3 februari 2016 utan återremitterades till förvaltningen. Det innebär att befintlig principöverenskommelse med kommunstyrelsen som omfattar 160 lägenheter i nämnda kvarter är det som gäller. Det är också det som redovisats till Stockholmsförhandlingen.

I miljökonsekvensbeskrivningen har överväganden gjorts som har tagit hänsyn till strandskyddets syften, proportionalitetsprincipen, den planerade bebyggelsens påverkan på växt- och djurliv samt områdets betydelse för rekreation. Mot bakgrund av proportionalitetsprincipen har kommunen under detaljplanarbetet minskat omfattningen av bostadsbebyggelsen och således även det markområde som krävs för bebyggelsen. Planområdet har i betydande grad anpassats till förekomsten av inventerade arter och deras behov. Bedömningen är att de negativa konsekvenserna för naturvärdena och den biologiska mångfalden är små. För området runt Råstasjön i övrigt utreder kommunen förutsättningarna för bildande av naturreservat. I miljökonsekvensbeskrivningen har redovisats såväl rimliga alternativ som klimatförändringarnas konsekvenser för planområdet.

Planförslaget bedöms inte skada eller förstöra fortplantningsområden för de förekommande arterna av fladdermöss eller fågelarter som är upptagna i artskyddsförordningen. Ingen art bedöms påverkas i sådan omfattning att exploateringen skulle kunna innebära en risk för artens fortlevnad.

De planerade bostäderna kommer inte att ha någon utökad hemfridszon. Närområdet kring byggnaderna är utformat så att tydliga gränser, genom bl.a. vägar, tydliggör var de boendes hemfridszon slutar och var allmänheten äger tillträde. Vad avser påståendet om att det finns en lekplats och park utanför det område där strandskyddet upphävts kommer kommunen innan denna lekplats uppförs att överväga om det krävs strandskyddsdispens. Om så är fallet kommer kommunen att söka dispens.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn i målet. Parterna har lagt fram omfattande skriftlig utredning.

Prövningens omfattning

Mark- och miljööverdomstolen ska i detta mål pröva kommunens beslut att anta detaljplan för Arenastaden, stadsdelarna Järva och Råsunda, i Solna kommun. Det

yrkande från Hyresgästföreningen i Solna som avser Länsstyrelsens i Stockholms län beslut angående strandskydd kan inte prövas i detta mål. Yrkandet ska därför avvisas.

Omfattningen av överprövningen av detaljplaner har behandlats i flera tidigare avgöranden från Mark- och miljööverdomstolen. Länsstyrelsen har i detta mål i egenskap av regional planmyndighet prövat planen och i ett beslut den 5 mars 2015 funnit att det finns särskilda skäl att upphäva strandskyddet (dnr 40412-30735-2014). Att länsstyrelsen bedömt planen som godtagbar i en fråga som länsstyrelsen ska bevaka som regional planmyndighet innebär i många fall att det inte finns skäl för den överprövande myndigheten att frångå den bedömningen. Det finns dock inget som hindrar att den överprövande myndigheten gör en annan bedömning, t.ex. om underlaget är bristfälligt (jfr MÖD 2014:12).

Planområdet

Detaljplaneområdet omfattar ca 11,7 hektar och är beläget vid Råstasjön. Den största delen av planområdet är inte tidigare planlagt men vissa delar omfattas av gällande planer. För Råstasjön gäller strandskydd för land- och vattenområde intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Däremot omfattas utloppet från Råstasjön inte i sig av strandskydd men större delen av utloppet omfattas av det strandskydd som gäller för Råstasjön. Hälften av detaljplaneområdet, uppskattningsvis ca 6 hektar, är beläget inom strandskyddat område. Genom den antagna detaljplanen skulle strandskyddet upphävas i områden för kvartersmark för bostäder och på allmän plats markerad som lokalgata. Ungefär hälften av den yta som läggs ut som bostadskvarter och lokalgata ligger inom strandskyddat område. Inom de områden som detaljplaneläggs i övrigt som allmän plats, natur eller park, ska strandskyddet kvarstå.

Vad gäller områdets natur- och rekreationsvärden framgår bl.a. följande av planbeskrivningen. Råstasjön och dess omgivning är mycket välbesökta och ett av kommunens viktigaste och mest lättillgängliga natur- och rekreationsområden. I skogen norr om Råstasjön finns en relativt artrik och individrik häckfågelfauna, dominerad av insektsätande småfåglar. Tätheten av näktergal, som finns i skogen norr om Råstasjön med 6-8 revir på ca 10 hektar skog, ligger på samma nivå som de tätaste

dokumenterade förekomsterna av näktergal i Sverige. I naturområdet och vid sjön finns även rödlistade arter som mindre hackspett, brunand, och silltrut. Skrattmåskolonin har ett högt värde och utgörs av 300 häckande par. Sju fladdermusarter har påträffats, dock ingen rödlistad art. Råstasjön utgör en nyckelbiotop för fladdermöss på våren (se planbeskrivningen s. 6 f). Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår bl.a. att naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion eftersom Solna stad med omgivningar är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck (s. 5 i miljökonsekvensbeskrivningen).

Strandskyddsbestämmelserna

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (7 kap. 13 § miljöbalken). Det är förbjudet att inom strandskyddsområde bl.a. uppföra nya byggnader och utföra anläggningar eller anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller vidta åtgärder som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- och växtarter (7 kap. 15 § miljöbalken). I en detaljplan får kommunen upphäva strandskydd för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Bestämmelserna i 7 kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken, bl.a. kriterierna för vad som utgör särskilda skäl, ska tillämpas på detaljplanebestämmelser om upphävande av strandskydd (4 kap. 17 § plan- och bygglagen).

Frågan i målet är om kommunens beslut att i detaljplanen upphäva strandskyddet vid Råstasjön är förenligt med strandskyddsbestämmelserna. I handlingarna som legat till grund för den aktuella planen har som särskilda skäl angetts att området redan är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften och att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

Möjligheten för kommuner att i detaljplan upphäva strandskyddet infördes genom lagändringar som trädde ikraft den 1 juli 2009. Dessförinnan var det länsstyrelsen som,

enligt bestämmelser i miljöbalken, kunde förordna att ett område som skulle ingå i en detaljplan, inte längre skulle omfattas av strandskydd. Att bestämmelserna om upphävande av strandskydd infördes i plan- och bygglagen innebar i sig ingen ändring av förutsättningarna att upphäva strandskyddet i samband med detaljplaneläggning. Prövningen skulle inte påverkas materiellt av att den sker i samband med detaljplaneläggning. Reglerna skulle i princip vara desamma som vid prövning av en dispens från strandskyddet (se prop. 2008/09:119 s. 50 och 119).

De övriga förändringar i strandskyddsbestämmelserna som trädde ikraft den 1 juli 2009 innebar bl.a. att vissa lättnader infördes vad gäller utvecklingen i landsbygdsområden. Vad gäller de delar av landet som inte omfattades av bestämmelserna om landsbygdsutvecklingen uttalades följande i förarbetena. *Det finns ett behov av att förtydliga och stärka gällande regler om strandskydd. Ändringar i lagstiftningen bör tillsammans med andra åtgärder, bl.a. förbättrad vägledning och tillsyn, ge förutsättningar för en mer enhetlig och korrekt tillämpning av regelverket. Målet bör vara att begränsa en ytterligare byggnation i områden som inte omfattas av de nya reglerna om lättnader i strandskyddet. Behovet av detta är särskilt stort i de delar av landet där stränderna redan har exploaterats i hög grad och det finns ett starkt tryck på ytterligare byggnation längs stränderna* (prop. 2008/09:119 s. 34). I dessa förarbeten underströks också vikten av en restriktiv tillämpning av reglerna om dispens och upphävande (a.a. s. 29). Vikten av en restriktiv tillämpning betonades också i samband med miljöbalkens tillkomst (prop. 1997/98:45 del 2 s. 88).

En annan förändring som infördes 2009 var att strandskyddet åter skulle gälla när en detaljplan ersätts med en ny plan. En noggrann prövning av syftet med strandskyddet och skälen för ett upphävande skulle ske i samband med en ny detaljplaneläggning. I förarbetena uttalades att de tidigare skälen för ett upphävande helt eller delvis kunde sakna relevans om den planerade användningen av ett område som har omfattats av strandskydd förändras (prop. 2008/09:119 s. 78).

Är området ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften?

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att det inte har framkommit något skäl att avvika från den strandlinje som kommunen har använt i planhandlingarna. Denna strandlinje ska alltså ligga till grund för bedömningen i målet.

Som ett särskilt skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av strandskyddet får beaktas om det område som upphävandet avser redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. För att marken ska kunna räknas som ianspråktagen måste det vara fråga om ett lagligt ianspråktagande (se prop. 2008/09:119 s. 105).

På en del av det planlagda området finns i dag byggbodar uppställda. Dessa har uppförts med stöd av tidsbegränsade strandskyddsdispenser som getts för arbetet med färdigställandet av Arenastaden (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 juni 2015 i mål nr M 1898-15). Dessa dispenser avser kortare perioder och avsikten är att dispensområdet ska återställas till det skick som det hade innan dispensen utnyttjades eller till grusad yta. Vid bedömningen av om området ska anses vara ianspråktaget saknar därför dessa tidsbegränsade dispenser någon självständig betydelse.

Kommunen har även gjort gällande att en del av området där strandskyddet upphävs enligt planen har tagits i anspråk sedan 1950, -60 och -70-talen och en del under 2000. I planbeskrivningen (s. 11) anges följande angående frågan om strandskydd.

”Merparten av markområdet där strandskyddet föreslås upphävas saknar i dag vegetation och utgörs till stor del av grusade ytor för upplag, en tillfällig bensinstation, parkering m.m. Äldre kartor, flygbilder och annan dokumentation visar att de ytor som föreslås bebyggas inom strandskydd har varit ianspråktagna och inte använts för friluftsliv- och rekreationsändamål eller varit tillgängliga för allmänheten sedan 1960-talet”

Kommunen har även upprättat en särskild promemoria om strandskydd daterad den 14 maj 2014 för att mer i detalj beskriva hur markanvändningen sett ut för olika delområden. Där beskrivs att en del av området tagits i anspråk tidigare. Redogörelsen i promemorian av vilka områden som bedöms som ianspråktagna avser såväl områden innanför som utanför strandskyddslinjen. I detta mål är det dock endast relevant att bedöma om ianspråktagande skett innanför strandskyddslinjen i det område där strandskyddet upphävs genom detaljplanen.

Vad som anges i promemorian i fråga om marken har tagits i anspråk har visst stöd i de fotografier som finns i ärendet och det kan därmed åtminstone i vissa delar vara frågan om ett kontinuerligt ianspråktagande även i tiden före 1975 då de generella strandskyddsbestämmelserna infördes. Vid synen har Mark- och miljööverdomstolen också kunnat konstatera att vissa delar av området har röjts från växtlighet eller utnyttjas för andra ändamål. Det framgår dock av utredningen att stora delar av det strandskyddade området där strandskyddet upphävs enligt detaljplanen inte har tagits i anspråk. Detta gäller även det begränsade området vid Råstasjöns utlopp. Kommunen har inte heller gjort gällande att ianspråktagandet avser hela det område som omfattas av upphävandet av strandskydd i planen.

För att bestämmelsen i 7 kap 18 c § första stycket 1 ska vara tillämplig är det inte tillräckligt att delar av det område där strandskyddet ska upphävas kan anses vara ianspråktaget. För att det ska föreligga särskilda skäl enligt den aktuella bestämmelsen måste området dessutom vara ianspråktaget på ett sätt som gör att området saknar betydelse för strandskyddets syften, dvs. att trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. En del av området är i dag ianspråktaget bl.a. på så sätt att grusade ytor används för upplag (se s. 11 i planbeskrivningen). Enligt planen avses området i huvudsak tas i anspråk för bostadsbebyggelse. Marken kommer alltså att tas i anspråk för ett annat ändamål och det blir då fråga om ett annat utnyttjande. Planen kan leda till en påverkan även utanför området där strandskyddet upphävs, nämligen på så sätt att djur- och växtlivet påverkas. Som ianspråktagandet ser ut i dag vad gäller grusade ytor m.m. får området i huvudsak fortfarande anses vara tillgängligt för allmänheten. Dessa ytor kan alltså inte

anses ha tagits i anspråk på ett sätt som gör att området saknar betydelse för strandskyddets syften.

Sammantaget bedömer därmed Mark- och miljööverdomstolen dels att stora delar av det område där strandskyddet upphävs i den antagna planen överhuvudtaget inte har tagits i anspråk, dels att vissa delar inte heller är ianspråktagna på ett sätt som saknar betydelse för strandskyddets syften. Beträffande de delar som kan anses ha tagits i anspråk efter det att de generella bestämmelserna om strandskydd infördes har det inte heller visats att det är frågan om ett lagligt ianspråktagande. Det finns alltså inte förutsättningar att upphäva strandskyddet med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken.

Behöver området tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området?

Vad avser möjligheten att upphäva strandskyddet med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Enligt motiven till den aktuella bestämmelsen är en kommuns behov av tätortsutveckling ett exempel på en sådan åtgärd som kan utgöra ett allmänt intresse. För att intresset ska anses vara angeläget bör enligt motiven den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället (prop. 2008/09:119 s. 106).

Byggandet av nya bostäder kan inte generellt anses utgöra ett angeläget allmänt intresse enligt bestämmelsen. Mot bakgrund av den påtagliga bostadsbrist som råder i Stockholmsregionen kan dock byggandet av 600–700 bostäder i detta fall anses vara ett sådant angeläget intresse som medför långsiktiga fördelar för samhället.

För att särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken ska anses föreligga krävs emellertid också att intresset av att bygga bostäder inte kan tillgodoses utanför området. Enligt förarbetena ska prövas om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför detta område ska i så fall den lokaliseringen väljas i stället (prop. 2008/09:119 s. 106).

Kommunen har anfört sammanfattningsvis att det saknas andra områden i Solna att bygga nya bostäder på, att kommunen till följd av bostadsbristen måste bygga inom alla områden som är möjliga att bebygga samt att kommunen, till följd av ett avtal om den nya tunnelbanesträckningen, är bunden att uppföra ett visst antal nya bostäder inom tunnelbanans influensområde.

Den omständigheten att kommunen genom avtal har bundit upp sig för att bygga bostäder inom det aktuella området saknar betydelse vid bedömningen om intresset kan tillgodoses utanför området.

När det gäller möjligheten att uppföra bostäder utanför strandskyddsområdet och därmed uppnå syftet med planen har kommunen redogjort övergripande för svårigheterna att bygga bostäder på andra platser inom kommunen och inom influensområdet för tunnelbanan. Med hänsyn till den restriktiva tillämpning av strandskyddsbestämmelserna som gäller måste det ställas vissa krav på den utredning som kommunen lägger fram i detta hänseende. Den utredning som presenterats i målet ger inget stöd för att det skulle saknas möjligheter att uppföra 600-700 bostäder utanför strandskyddat område, antingen inom influensområdet för tunnelbanan eller inom kommunen i övrigt. Kommunen har inte heller redovisat några överväganden kring en alternativ utformning av planen som skulle kunna tillgodose intresset av att uppföra bostäder på ett sätt som medför god boendemiljö och lämplig markanvändning samtidigt som strandskyddsintresset tillgodoses. Någon sådan utredning finns inte heller i miljökonsekvensbeskrivningens redogörelse för rimliga alternativ. Det alternativ som redovisas där innebär tvärtom en betydligt mer omfattande exploatering inom strandskyddat område i enlighet med vad som föreslogs under samrådet.

Mot den bakgrunden finner domstolen att kommunen inte i tillräcklig omfattning utrett om intresset att bygga bostäder kan tillgodoses utanför området, vare sig inom influensområdet för tunnelbanan eller inom kommunen i övrigt.

Sammantaget finner domstolen att kommunen inte har visat att det saknas möjligheter att uppnå syftet med planen genom att bygga bostäder utanför strandskyddat område.

Det finns därför inte skäl att upphäva strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken.

Sammanfattning

Mot bakgrund av de bedömningar som Mark- och miljööverdomstolen redovisat har det inte funnits förutsättningar att upphäva strandskyddet inom detaljplanen. Planen strider alltså mot en rättsregel.

Om domstolen vid sin prövning av ett överklagat beslut att anta en detaljplan finner att beslutet strider mot en rättsregel ska planen upphävas i sin helhet. Om kommunen medgett det får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt (13 kap. 17 § plan- och bygglagen. Eftersom det inte finns sådana förutsättningar i detta fall ska planen upphävas i sin helhet. Vid denna utgång saknas skäl att pröva övriga invändningar mot planen.

Eftersom Mark- och miljööverdomstolen funnit att planen ska upphävas finns det inte anledning att inhämta yttrande från Naturvårdsverket eller att inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen. Yrkandena om detta från Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Världsnaturfonden WWF ska därför avslås.

Det får anses vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att målet prövas av Högsta domstolen. Mark- och miljööverdomstolen tillåter därför enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar att målet överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2016-03-14.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Per Sundberg, tekniska rådet Carl-Gustaf Hagander, hovrättsrådet Margaretha Gistorp, referent, samt tf. hovrättsassessorn Kristina Börjevik Kovaniemi.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Ulrika Lundgren.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-07-07
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 2120-15

KLAGANDE

1. Inger Andersson
Växlarevägen 67
170 63 Solna

2. Ros-Marie Andersson
Andersvägen 6 Lgh 1302
169 69 Solna

3. Bernt Bergström
Charlottenburgsvägen 8 B
169 53 Solna

4. Kjerstin Björkholm
Ekensbergsvägen 79
169 31 Solna

5. Brf Udden
c/o Hasse Ivarsson
Vintervägen 41
169 54 Solna

6. Cecilia Hage
Vintervägen 41
169 54 Solna

7. Staffan Halldin
Näckrosvägen 18 Lgh 1103
169 37 Solna

8. Örjan Holm
Råsta Gård 2
174 46 Sundbyberg

9. Hasse Ivarsson
Vintervägen 41
169 54 Solna

10. Isabella Lindell
Sjövägen 16
169 55 Solna

Dok.Id 419386

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

11. Per Lindell
Sjövägen 16
169 55 Solna
12. Eva Lockner
Charlottenburgsvägen 8 B
169 53 Solna
13. Leo Lundell
Ekensbergsvägen 63
169 31 Solna
14. Lars-Ove Löf
Ängkärrsgatan 20
171 70 Solna
15. Gunnar Löfgren
Wiboms väg 2, 8 tr
171 60 Solna
16. Birgitta Norbäck-Ivarsson
Vintervägen 41
169 54 Solna
17. Elsie Norling
Parkvägen 13 Lgh 1305
169 35 Solna
18. Nätverket Rädda Råstasjön
c/o Henrik Persson
Sommarvägen 2
169 31 Solna
19. Margareta Randwall
Erik Sandbergsgata 52
169 34 Solna
20. Linda Reinolds
Råsundavägen 71
169 57 Solna
21. Johan Svensson
Råsundavägen 71
169 57 Solna
22. Maria Thiessen
Hagalundsgatan 34, 11 tr
169 64 Solna

23. Thomas Valladolid
Vintervägen 41
169 54 Solna

24. Jonny Wallenius
Vasavägen 15
169 58 Solna

25. Jannica Wilhelm
Parkvägen 12
169 35 Solna

26. Hyresgästföreningen i Solna
c/o Agneta Welander
Parkvägen 23
169 35 Solna

27. Världsnaturfonden WWF

28. Naturskyddsföreningen i Stockholms län

29. Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg

Ställföreträdare för 27–29: Florian Reitmann
Uddvägen 12 lgh 1115
131 55 Nacka

MOTPART

Solna kommun
171 86 Solna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2015-03-05 i ärende nr 4031-26533-2014,
se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för del av Arenastaden, stadsdelarna Järva och Råsunda, Solna kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

YRKANDEN

Inger Andersson, Ros-Marie Andersson, Bernt Bergström, Kjerstin Björkholm, Brf Udden, Cecilia Hage, Staffan Halldin, Örjan Holm, Hasse Ivarsson, Isabella Lindell, Per Lindell, Eva Lockner, Leo Lundell, Lars-Ove Löf, Gunnar Löfgren, Birgitta Norbäck-Ivarsson, Elsie Norling, Nätverket Rädda Råstasjön, Margareta Randwall, Linda Reinolds, Johan Svensson, Maria Thiessen, Thomas Valladolid, Jonny Wallenius och Jannica Wilhelm har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av Länsstyrelsens i Stockholms län (länsstyrelsen) beslut ska tillerkänna dem talerätt hos länsstyrelsen.

Hyresgästföreningen i Solna, Världsnaturfonden WWF, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut ska upphäva Kommunfullmäktiges i Solna kommun beslut att anta detaljplanen. Världsnaturfonden WWF, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen ska hålla syn.

GRUNDER OCH OMSTÄNDIGHETER

Klagandena har i förekommande fall anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Inger Andersson

Hon är sakägare i egenskap av att vara en av de 30 000 personer som årligen besöker och behöver Råstasjön som en del i sitt välbefinnande. Förutom detta bor hon ca 400 meter från Råstasjön.

Bernt Bergström, Kjerstin Björkholm, Eva Lockner, Leo Lundell, Lars-Ove Löf, Gunnar Löfgren, Elsie Norling, Maria Thiessen och Jannica Wilhelm

Det ligger i sakens natur att allmänheten och respektive sakägare inte kan bo i grönområdet. Det är ett oexploaterat friluftsområde dit många människor kommer för att få del av natur samt djur- och växtliv. Alla människor som rör sig kring Råstasjön är därför sakägare och bör ha rätt att överklaga beslutet att anta detaljplanen. Detaljplanen går dem emot då deras friluftsområde kommer bli en exploaterad del av en stad om detaljplanen vinner laga kraft. De är således sakägare med rätt att överklaga.

Brf Udden, Cecilia Hage, Hasse Ivarsson, Birgitta Norbäck-Ivarsson och Thomas Valladolid

Hela det planlagda området ligger på mark som har använts som sopdeponi. De äger respektive bor i fastigheten Udden 3, som gränsar till den före detta deponin. Enligt Statens Geotekniska Institut kan deponigasen spridas horisontellt när marken ska saneras och hårdgöras, vilket innebär att den kan nå fram till Udden 3. Dessutom innehåller det planlagda området inte enbart metangas utan även gifter av olika slag eftersom diverse sopor dumpats där.

Örjan Holm

Råstasjön med omgivning är ett område som nyttjas av många och därmed är dessa sakägare. Det vore demokratiskt mycket suspekt om vissa områden inte kan ha någon sakägare annat än den som äger marken. Att som länsstyrelsen endast acceptera organisationer som sakägare är ytterligare suspekt. Det betyder att endast åsikter som gått genom organisationer kan framföras. Hela detta synsätt leder till ett korporativistiskt samhälle med ytterst lite inflytande för enskilda och lösare sammansatta nätverk. Demokratin måste ges möjlighet att verka genom enskilda människor vilket länsstyrelsen försöker motverka.

Isabella Lindell och Per Lindell

Länsstyrelsen synes ha avvisat deras överklagande främst på grunden att de inte skulle äga fastighet inom eller angränsande till planområdet. Denna avgränsning av vilka som anses berörda av ett planärende synes i och för sig vara vanlig. Den kan dock inte ses som en given maximal avgränsning av kretsen som är berörda och som därmed kan ha rätt att överklaga. Snarare är detta att se som det minimiområde inom vilket man normalt får anse att fastighetsägarna är berörda och kan betraktas som sakägare.

Lagstiftaren har valt att inte ge sakägarbegreppet någon strikt definition. Det uttrycks i förarbeten och praxis i termer som "den som beslutet angår" eller att "beslutet ska påverka vederbörandes rättsställning eller beröra ett intresse som är knutet till denne och erkänt av rättsordningen". Det går med andra ord inte att enkelt avgöra frågan om de har rätt att överklaga genom att enbart betrakta hur deras fastighet är belägen i förhållande till planområdet. Man behöver även bedöma huruvida planens faktiska effekter är så stora för just dem och deras fastighet att planen kan sägas beröra deras intressen mer än vad en allmän samhällsutveckling gör, ifall detaljplanen endast är ett led i en sådan utveckling. Om en detaljplans effekter mer generellt påverkar fastigheter på en ort eller i en del av en ort har praxis inneburit att fastighetsägarna utanför planens direkta närområde har fått tåla detta utan att kunna överklaga detaljplanen. Huvudfrågan i detta mål blir därför om detaljplanen mer påtagligt och specifikt kan sägas beröra just deras enskilda intressen i sådan omfattning att de ska anses ha rätt att överklaga detaljplanens antagande.

Situationen i Solna och avseende Råstasjön och Arenaområdets belägenhet och utveckling å ena sidan och samhället Solnas intressen å andra sidan är tämligen speciell. Utan att här gå in på detaljer är det starkt motstånd mot att strandskyddet inte upprätthålls och att effekterna på djur och natur av etableringen som länsstyrelsen godtagit är betydande. De boende i området har ett mycket starkt och berättigat specifikt intresse av att bevaka samhällsutvecklingen inom Arenastaden och verka för att förändringar där inte sker på ett sådant sätt att naturmiljön runt

Råstasjön skadas. Boendemiljön kommer även att allvarligt påverkas om byggnationerna verkställs och detta såväl under byggnationstiden som efter dess uppförande då trafiksituationen på Sjövägen av naturliga skäl kommer att kraftigt ökas i förhållande till den situation som redan nu är allvarlig till följd av de dåliga markförhållandena. Detaljplanen har gått dem emot och de är i allra högsta grad saklegitimerade.

Nätverket Rädda Råstasjön

Nätverket Rädda Råstasjön är sakägare eftersom detaljplanen kommer att förstöra ett område som är mycket viktigt för tiotusentals invånare i Solna och kringliggande kommuner. Därvid kan hänvisas till de nära 23 000 namnunderskrifter som finns med krav på att hela naturområdet runt sjön ska undantas från bebyggelse. Nätverket Rädda Råstasjön företräder i praktiken dessa nära 23 000 personer, och fler därtill.

Margareta Randwall

Det finns inga regler som direkt avgränsar kretsen sakägare utan en bedömning får göras i varje enskilt fall. Området runt Råstasjön är på dess södra sida angränsande till villor och tätbebyggda bostadsområden. Många boende är berörda av parkens öde såsom livligt frekventerat.

Jonny Wallenius

Det finns ingen entydig och klar definition av begreppet sakägare. Tolkningen av vem som ska ses som sakägare ska vara generös.

Hyresgästföreningen i Solna

Området vid Råstasjön fungerar som bullerskydd samt som barriär och buffertzonen för känsligare områden väster och nordväst om området. Naturvärden och vild och obruten natur ska vara kvar med de positiva hälsoeffekter det innebär för människor som vistas i området. Solna är tätbebyggt med högt exploateringsstryck. Även

områden med lägre naturvärde har stor betydelse som buffertzon mellan naturområdet och statsbebyggelse. Våtmarken ska behållas eftersom konsekvenserna av en dränering inte går att förutse vad gäller hur det påverkar naturvärdena vid Råstasjön och dess omnejd.

Det saknas skäl i den fördjupade översiktsplanen till att bygga bostäder inom strandskyddat område. Ur sanitär synpunkt är det olämpligt p.g.a. skrattnåskolonin samt sump- och naturskogen. Bostäder kan byggas på annan plats i Solna.

Det är direkt olämpligt att bebygga det aktuella området med tanke på deponin och dess innehåll med hög risk för och gasinträning. Solna kommun har bristfälligt undersökt förekomsten av metangas och miljöfarliga ämnen. Att bygga på deponin riskerar människors hälsa. Risk finns att föroreningar läcker ut i Råstasjön och Brunnsviken.

Världsnaturfonden WWF, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg

Nära 23 000 personer har i dagsläget skrivit under namninsamlingen för bevarande av områdets naturvärden och för stopp av ytterligare exploatering. Råstasjön bjuder på en unik närnatur med höga naturvärden, som inte kan tillhandahållas någon annanstans i Solna. Områdets sammantagna naturvärden, dvs. inkluderat randområdena utanför strandskyddet, skulle minska om detaljplanen genomförs. Redan små minskningar av ytan kan helt förstöra arters habitat eller minska habitaterna påtagligt. För att kunna bygga hus måste marken dräneras. Detta skulle drastiskt ändra markförhållandena. Många våtmarksgynnade arter skulle minska i antal eller försvinna.

Råstasjön är inte bara en sjö utan ett naturområde där sjön utgör en del, tillsammans med strand-, skogs- och ängsmiljöer. Områdets styrka är att det inte är en park utan ett stycke vild, artrik och mycket lättillgänglig natur. I miljökonsekvensbeskrivningen anges även att naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion, då Solna kommun med omgivning är tätbebyggt och har ett högt exploateringstryck. Om den tänkta bebyggelsen skulle komma till stånd måste troligen en stor del av

skogen dräneras och alla träd avlägsnas. Området innehåller ovärderliga naturvärden som ger exempelvis vattenrallen möjlighet att både häcka och övervintra, vilket inte förekommer någon annanstans i Sveriges storstadsmiljöer.

Beslutande organ var kommunfullmäktige och eftersom det har hållits ett val emellan och majoritetsförhållandena i kommunfullmäktige har ändrats borde medgivande beträffande förändringar i detaljplanen enbart ha skett av nuvarande kommunfullmäktige.

Den planerade bebyggelsen kommer att leda till ackumulerande och sekundära effekter som påverkar det strandskyddade området och naturvärdena avsevärt negativt.

Det är inte möjligt att upphäva strandskydd med hänvisning till tätortsutveckling eller avskärmning eller till att skapa stadsliv.

Det är inte heller möjligt att upphäva strandskydd med hänvisning till att marken är ianspråktagen. Om det trots detta skulle byggas på ianspråktagen mark får det enbart byggas på den platsen och inte på angränsande områden som inte bedöms vara ianspråkta enligt strandskyddets regler. Solna kommun måste i så fall använda ett annat giltigt skäl än ianspråktagen mark för att kunna bygga på område som inte bedöms vara ianspråktaget.

Inför antagandet av detaljplanen underläts en inventering av sjöfauna och -flora. Båda är viktiga för att förstå fågellivet och Råstasjöns ekosystem som helhet. I miljökonsekvensbeskrivningen underläts bedömningen av hur byggprocessen och nybyggnation skulle påverka livet under och över vattenytan samt vilka sekundära och ackumulerande effekter som skulle kunna uppstå.

Det finns minst sju arter av fladdermöss inom området. Området är som helhet av så högt naturvärde att inte bara strandskyddet måste hållas intakt, även angränsande områden måste skyddas mot all form av exploatering och i stället återställas i de

områden som lovligt respektive olovligt exploaterats. Annars hotas även de värden som artskyddsbestämmelserna är avsedd att skydda.

Det är olämpligt att bygga på en nedlagd deponi. Det har inte skett en fullständig riskbedömning och miljökonsekvensbeskrivning inför en eventuell sanering samt byggnation och upprättande av skyddsåtgärder. Det finns stor risk för skador på området och människors hälsa i samband med sanering och byggnation på den gamla deponin. Saneringen och de skyddsåtgärder som skulle krävas för att överhuvudtaget kunna bygga innebär en oacceptabelt ökad risk och påfrestning på hela områdets natur- och rekreationsvärden.

Man kan inte i detaljplanen bortse från hur luftföroreningar kan komma att påverkas i och med genomförandet av planförslaget. Trafiksituationen på de stora lederna, bl.a. med köer under delar av dagen, medför i dagsläget att partikelhalterna överstiger gränsvärdet. Att planera för flera tusen personer boende i direkt anslutning till ett naturområde förvärrar troligtvis detta tillstånd.

Detaljplanen strider mot miljöbalkens hänsynsregler. Den strider vidare mot Solna kommuns miljöprogram och överenskomna åtaganden om hållbart byggande samt bevarande av grönområden.

Artdatabanken har presenterat en reviderad rödlista över hotade arter i Sverige 2015. Förutom de rödlistade arter som sedan tidigare häckar vid Råstasjön, mindre hackspett, silltrut och brunand, har nu ytterligare fyra fågelarter som häckar vid Råstasjön tillkommit till Artdatabankens rödlista, nämligen gröngöling, duvhök, sävsparv och stare. Utöver dessa fågelarter vistas även fem rödlistade arter vid Råstasjön utanför häckningstid. Det rör sig om spillkråka, skäggmes, buskskvätta, kungsfågel och gulsparv. Dessutom finns det ett bestånd av alm på sjöns norra sida. Alm har fått ändrad klassning och betecknas nu som akut hotad, dvs. arten riskerar att dö ut.

Artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna, rätt till skydd för privat- och familjeliv, inkluderar även skydd för medborgarnas hälsa.

Exploateringsprocessen samt den planerade bebyggelsen kommer att ha en skadlig effekt på kommuninvånarnas hälsa. Under byggprocessen finns det stor risk att ämnen från den tidigare deponin släpps fria eller läcker till Råstasjön respektive Brunnsviken, som redan idag är hårdbelastade. Vidare skapar bebyggelsen en stor negativ effekt på det unika friluftsområdet så att rekreationspotentialen för närboende och andra som vistas i området försämras påtagligt. Det har som följd att dessa människors hälsa inte oväsentligt kommer att lida skada.

DOMSKÄL

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället om det behövs. Mark och miljödomstolen anser inte att behövs hålla syn på stället i detta fall. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Vad gäller frågorna om talerätt gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Enligt mark- och miljödomstolens mening finns det, givet det åtagande som Solna kommun har gjort hos länsstyrelsen, inte fog för antagandet att boende på Udden 3 kommer att drabbas av olägenheter till följd av att gaser från deponin sprids i samband med att marken i deponin saneras och hårdgörs. Det har inte heller i övrigt framkommit skäl att göra någon annan bedömning avseende talerätsfrågorna än vad länsstyrelsen har gjort. Länsstyrelsens avvisningsbeslut ska därför inte ändras.

Beträffande överklagandet från Hyresgästföreningen i Solna, Världsnaturfonden WWF, Naturskydds-föreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Enligt mark- och miljödomstolens mening är miljökonsekvensbeskrivningen, med de kompletteringar i form av bl.a. en naturvärdesinventering och fem artinventeringar, däribland en fågelinventering, som genomfördes efter kritik under planrådet, tillräcklig som underlag för att nu pröva detaljplanen. Det som har anförts om en utökad rödlistning av arter, m.m., förändrar inte detta.

Mark- och miljödomstolen finner i likhet med länsstyrelsen att varken det som framkommit beträffande skyddsvärda arter, riskerna för ökade luft- och vattenföroreningar, områdets lämplighet ur sanitär synpunkt p.g.a. skrattnåskolonin eller närheten till sump- och naturskog utgör skäl att upphäva detaljplanen. Inte heller vad som framkommit beträffande förhållandena kring den f.d. deponin utgör skäl att häva planen. Mark- och miljödomstolen instämmer även i övrigt i länsstyrelsens bedömning i sak. Även de nu berörda överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 28 juli 2015.

Denny Heinefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Denny Heinefors, ordförande, och tekniska rådet Maria Backström Bergqvist.

Länsstyrelsen
Stockholm

BESLUT

1 (25)

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Enheten för överklaganden
Ulrika Alvinger

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2015-04-16
MÅLNR: P 2120-15
AKTBIL: 102

Klagande - se sändlista

Motpart
Solna stad
171 86 Solna

Överklagande i fråga om detaljplan för del av Arenastaden Stadsdelarna Järva och Råsunda, Solna stad

NACKA TINGSRÄTT

Beslut

Ink 2015-04-16

Länsstyrelsen avvisar överklagandena från Nätverket Rädda Råstasjön, Vänsterpartiet i Solna, HSB Bostadsrättsförening Udden i Solna, Bostadsrättsföreningen Lövdalen 1, Johan Wallin, Peter Maripuu, Eva Swande, Kurt Österberg, Johan Blom, Timothy Hansen, Theresa Hansen, Kristine Hansen, Linda Bell, Isabella Lindell, Per Lindell, Ines Noueched, Cecilia Hage, Thomas Valladolid, Birgitta Norbäck Ivarsson, Hasse Ivarsson, Jan Rehn, Anita Rehn, Ann-Sophie Woolley, Gunnar Löfgren, Daniel Edström, Sussie Olofsson, Leif Elofsson, Linda Cigéhn, Staffan Halldin, Lars-Ove Löf, Ros-Marie Andersson, Marie Thiessen, Kjerstin Björkholm, Magdalena Norling, Conny Andersson, Bernt Bergström, Annika Karlsson, Ing-Marie Nymark, Margareta Randwall, Eva Lockner, Elsie Norling, Marie Ejewall, Jonny Wallenius, Johan Ihlis, Jannica Wilhelm, Ola Persson, Örjan Holm, Maria Belikova, Maria Issagouliantis, Sergvei Belikov, Natalia Belikova, Linda Reynolds, Johan Svensson, Susanne Asker, Inger Andersson, Anna Åhlund, Leo Lundell och Jerker Widengren.

Akt.....*4P 2120-15*.....
Aktbil.....*102*.....

Länsstyrelsen beslutar, efter medgivande från kommunen, att ändra kommunfullmäktiges beslut den 16 juni 2014, § 145, att anta detaljplan för del av Arenastaden inom stadsdelarna Järva och Råsunda på så sätt att en planbestämmelse införs med följande lydelse:

”Bygglov får inte beviljas förrän marken är sanerad i den utsträckning att den blir lämplig för bostadsbebyggelse och det har säkerställts att deponigas inte kan spridas till planerade bostäder. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten.”

Länsstyrelsen avslår överklagandena från Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Naturskyddsföreningen i Solna – Sundbyberg, Världsnaturfonden WWF och Hyresgästföreningen i Solna.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Solna kommun antog den 16 juni 2014, § 145, en detaljplan för del av Arenastaden inom stadsdelarna Järva och Råsunda i kommunen.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Naturskyddsföreningen i Solna – Sundbyberg, Världsnaturfonden WWF, Hyresgästföreningen i Solna, Nätverket Rädda Råstasjön, HSB Bostadsrättsförening Udden i Solna, Bostadsrättsföreningen Lövdalen 1, Vänsterpartiet i Solna, Johan Wallin, Peter Maripuu, Eva Swande, Kurt Österberg, Johan Blom, Timothy Hansen, Theresa Hansen, Kristine Hansen, Linda Bell, Isabella Lindell, Per Lindell, Ines Nouched, Cecilia Hage, Thomas Valladolid, Birgitta Norbäck Ivarsson, Hasse Ivarsson, Jan Rehn, Anita Rehn, Ann-Sophie Woolley, Gunnar Löfgren, Daniel Edström, Sussie Olofsson, Leif Elofsson, Linda Cigéhn, Staffan Halldin, Lars-Ove Löf, Ros-Marie Andersson, Marie Thiessen, Kjerstin Björkholm, Magdalena Norling, Conny Andersson, Bernt Bergström, Annika Karlsson, Ing-Marie Nymark, Margareta Randwall, Eva Lockner, Elsie Norling, Marie Ejewall, Jonny Wallenius, Johan Ihlis, Jannica Wilhelm, Ola Persson, Örjan Holm, Maria Belikova, Maria Issagouliantis, Sergvei Belikov, Natalia Belikova, Linda Reynolds, Johan Svensson, Susanne Asker, Inger Andersson, Anna Åhlund, Leo Lundell och Jerker Widengren har överklagat kommunfullmäktiges beslut.

Överklagandena

Naturskyddsföreningen i Solna – Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Världsnaturfonden WWF (föreningarna) har i gemensam skrivelse yrkat att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas och anfört bl.a. följande. Planen utgör inte en lämplig markanvändning, den motverkar uppfyllande av de svenska miljö kvalitetsmålen och en hållbar utveckling samt bryter mot försiktighetsprincipen. Vidare står beslutet i strid med nationell lagstiftning och med kommunens miljöprogram. Förslaget innebär misshushållning med naturresurser och föreningarna anser att området istället för att exploateras ska bli ett naturreservat. Många söker sig dagligen till det lättillgängliga området vid Råstasjön för dess natur- och rekreationsvärden. Området är upptaget som naturvårdsobjekt i länsstyrelsens naturkatalog. De ytor inom området som av kommunen ansetts ianspråktagna ska enligt deras åsikt återföras till naturmark. Bebyggelse kan ske på andra redan exploaterade platser, t.ex. Karolinska sjukhusets gamla område. Avtal om byggrätter har ingåtts utan att man har haft natur- och rekreationsvärdena klara för sig. Det är nu svårt att backa och ytterst handlar det alltså om pengar och ekonomiska intressen. Över 20 000 personer har skrivit på en namninsamling för ett stopp av ytterligare exploatering av området. Protesterna medförde att det ursprungliga planförslaget minskade. Området, som inte bara är av betydelse för Solnabor, innehåller ett stort antal växt-, svamp- och djurarter. Upplevelsen av lugn och ro är total. Det skapar också möjligheter för undervisning av skolbarn i form av bl.a. guidade fågelvisningar. För fågelskådare och andra som är intresserade av fåglar innebär

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

planförslaget att en viktig destination försvinner eftersom arter riskerar att minska i antal eller försvinna helt, t.ex. den populära vattenrallen. Denna unika när-naturupplevelse kan inte tillhandahållas någon annanstans i Solna. Upplevelsen vid sjön av obruten natur skulle omintetgöras om det anläggs gångstråk genom skogen och bebyggelse tätt intill. Tillgängligheten är redan i dagsläget säkerställd genom stigar och promenadvägar. Området fungerar som bullerskydd och som barriär och buffertzona för känsligare områden väster och nordväst om området. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) anges att naturen runt Råstasjön fyller en viktig funktion då Solna stad är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck och att de sammantagna naturvärdena minskar om detaljplanen genomförs. Det anges vidare i MKB:n att den biologiska mångfalden skulle avta och att livsvillkoren för kvarvarande arter påtagligt skulle försämrats. Upplevelsen av vild och obruten natur skulle gå förlorad om planförslaget genomfördes och därmed skulle den positiva hälsoeffekten av att vistas i området minska. Redan små minskningar av ytan kan förstöra arters habitat och naturområdets begränsade yta gör att det är mycket sårbart för ingrepp. Även områden med lägre naturvärden är betydelsefulla eftersom de fungerar som buffertzona mellan naturområdet och angränsande stadsbebyggelse. Delar av detaljplaneområdet är placerade i anslutning till ett område som klassats som sumpskog, en naturtyp som enligt Naturvårdsverket är skyddsvärd. Det västligaste kvarteret inom planområdet i det aktuella förslaget skulle även ta en del av fuktlövskogen, som utgör livsmiljö för våtmarksberoende arter, i anspråk. Det saknas buffertzona mellan denna biotop och bebyggelsen varför indirekta negativa effekter kan förväntas. Hur de negativa kanteffekterna av ny bebyggelse och öppna ytor på naturområdet ska förhindras har inte förtydligats i planhandlingarna. Marken måste dräneras för att kunna byggas, vilket innebär att våtmarksgynnade arter riskerar att försvinna. Själva byggandet kommer att innebära negativ påverkan genom att vägar måste anläggas och träd avverkas. Följderna av dessa arbeten är svåra att förutsäga och en bedömning av konsekvenserna saknas i detaljplanen. Den bedömning som gjorts i MKB:n förutsätter att inga bestående negativa konsekvenser uppstår i anläggningsskedet. Planförslaget bedöms, p.g.a. störningar under byggskedet, medföra negativa konsekvenser för skrattnåskolonin och de fågelarter som är knutna till denna, bl.a. den rödlistade brunanden. Skrattnåskolonin riskerar vidare att uppfattas som sanitär olägenhet och dess framtid är i högsta grad osäker om planförslaget genomförs. Några särskilda skäl att upphäva strandskyddet i området finns inte och upphävandet är inte förenligt med strandskyddets syften. Effekten av bebyggelsen gör vidare att ytterligare strandskyddad mark tas i anspråk då tomtmark och gångvägar framstår som privata områden. Planförslaget innebär att även strandskyddet om 100 m i vatten överträds men detta har inte kommenterats av kommunen. Enligt föreningarnas uppfattning är marken inte i anspråktagen i miljöbalkens mening (7 kap. 18 c § punkten 1 miljöbalken). Det område som idag består av grusad mark och för vilket tillfälliga dispenser för bl.a. parkeringsplatser medgetts skulle genom föreslagen bostadsbebyggelse privatiseras och påverka strandskyddets syften i avsevärt större utsträckning (se prop. 2008/09:119, s. 78). Området kan lätt återställas och detta har också varit grundkrav i givna tillfälliga dispenser. Såsom framgår av bifogade fotografier så

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

är delar av området inte industriellt utnyttjat längre än några år tillbaka. Användningen av området är således inte sanktionerat genom en dispens och användningen utgör därför inte ett legalt ianspråktagande av marken. Enligt deras uppfattning kan det inte heller anses utgöra ett angeläget allmänt intresse att bygga bostäder vid Råstasjön (punkten 5 i ovan angiven bestämmelse). Inte någonstans i de handlingar som ligger till grund för planförslaget, t.ex. den fördjupade översiktsplanen, redovisas grunder eller kalkyler som redogör för att bostäder måste byggas inom strandskyddat område och inte kan uppföras någon annanstans i Solna. Kravet på att åtgärden långsiktigt ska ge fördelar för samhället är inte heller uppfyllt och bestämmelsen är därför inte tillämplig. Intresset av att behålla strandskyddet måste anses väga tyngre än kommunens argument för upphävande. Föreningarna ifrågasätter även hur kommunen har definierat Råstasjöns strandlinje. Enligt deras åsikt råder oklarheter om var strandlinjen ska anses gå och frågan bör utredas på nytt så att det strandskyddade området anges korrekt. De bifogar fotodokumentation för justerad strandlinje. De åberopar Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2012:4 som stöd för att strandskyddet även bör omfatta in- och utloppet till Råstasjön samt områden i norra delen av sjön. I bifogad tabell till yttrande i februari 2013 har mångfalden av arter i området och de skydd som förekommer summerats. Inför antagandet underläts en inventering av sjöfauna och i MKB:n saknas därför en konsekvensbedömning av hur byggnationen påverkar livet i vattnet. Hänsyn har inte heller tagits till att ett antal växter som förekommer i området är skyddade genom artskyddsförordningen. Det höga naturvärdet inom området innebär att även angränsande områden måste skyddas mot exploatering för att inte hota de värden som artskyddsförordningen avser att skydda. Föreningarna anser att området är olämpligt för bebyggelse ur sanitär synpunkt dels pga. den stora skrattnåskolonin, dels pga. närheten till en eutrof sjö samt sump- och naturskog. Skrattnåskolonin medför periodvis en betydande ljudvolym och nedsmutsning, vilket kan leda till skydds jakt och således risk för utrotning. Solna stad har inte tagit nödvändiga kontakter med Sundbybergs kommun för det fall en eventuell flytt av kolonin ska ske. En dränering av området kan medföra förödande konsekvenser för hela ekosystemet vid Råstasjön och hota de olika fladdermusarter som finns i området. Planerad hög bebyggelse riskerar att påverka rastande fåglar negativt och ökad inflyttning i området kan komma att leda till ackumulerade och sekundära negativa effekter för fåglar och andra djur utöver vad som framkommer av MKB:n (se MÖD 2011:29). Eftersom hela området som kommunen vill bebygga har varit en deponi med farligt avfall bör en komplett undersökning såväl på plats som av arkiverad information göras för att få full klarhet i frågan. Deponin förefaller ha varit av betydligt större omfattning än vad som anges i utredningen. Området norr om utloppet har inte undersökts överhuvudtaget. Av den miljötekniska undersökningen, daterad den 2 oktober 2013, framgår att mätningar i två brunnar faller inom klass 5, dvs. hög risk. Vidare anges att byggnader behöver anläggas med höga krav på skydd för gasinträngning, framför allt vad gäller våningsplan på eller under markytan. Förslaget strider mot bestämmelsen i 1 kap. 1 § miljöbalken i vilken föreskrivs att människors hälsa och miljön ska skyddas mot skador och olägenheter oavsett om de orsakas av föroreningar eller

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

annan påverkan. Det är troligt att halterna av partiklar i luften kommer att öka till följd av ett förslag med ett stort antal nya bostäder i ett relativt sett dåligt kollektivtrafikläge. Planförslaget strider således mot miljöbalkens hushållningsbestämmelser och mot 3 kap. 1 och 6 §§ miljöbalken om att behovet av grönområden ska beaktas samt mot 2 kap. miljöbalken om lämplig lokalisering av bebyggelse. Vidare anser de att förslaget strider mot de intentioner som anges i kommunens miljöprogram vad gäller hållbart stadsbyggande eftersom det i programmet anges att inriktningen för stadens planering ska vara att i första hand använda redan exploaterad mark och att kommunen ska sträva efter att förena ekonomisk tillväxt med miljöhänsyn som främjar god miljö och hälsa. De bifogar tidigare yttranden med bilagor till kommunen.

Bostadsrättsföreningen Lövdalen 1 (Brf Lövdalen) har anfört bl.a. följande. De anser att strandskyddet i områdets västra del (kv. 7 - 9 i illustrationsplanen) ska respekteras och utgå ur förslaget men ett begränsat upphävande av strandskyddet bör kunna prövas inom områden planlagda som kvartermark och lokalgata gällande förslagets östra del (kv. 4 - 6). Föreslagen byggnadsstruktur passar inte in i miljön och istället förordas parallella lägre huskroppar i öppen struktur och anpassning till befintlig bebyggelse. En skötselplan för naturmarken och dess vårmarker bör upprättas.

Brf Lövdalen har i kompletterande skrivelse anfört bl.a. att de har lägenheter i en fastighet som angränsar till planområdet med mellanliggande lokalgata (Vintervägen) samt kommunalägd parkmark. Huset, beläget på Backvägens norra sida, har tydlig utsikt över planområdet och är särskilt berörda av planen och dess konsekvenser.

HSB Bostadsrättsförening Udden i Solna (Brf Udden) har anfört bl.a. följande. Detaljplaneförslaget tar inte hänsyn till områdets höga naturvärden och inte heller till de svenska miljökvalitetsmålen. Det finns enligt deras uppfattning inga särskilda skäl i miljöbalkens mening att upphäva strandskyddet. Syftena med strandskyddet ska ses på lång sikt och naturen där byggbodan står idag kommer att komma tillbaka till gagn för människor, djur och växter. Strandskyddet ska därför bevaras och ingen exploatering bör tillåtas väster om Evenemangsgatan. Förekomst av metangas och andra miljöfarliga ämnen är bristfälligt undersökt. Att bygga på en gammal deponi riskerar människors hälsa. Det finns andra lämpliga platser för byggnation av bostäder, något som kommunen borde utreda bättre. Naturen vid Råstasjön bör bevaras i sin helhet. Detaljplanen bryter även mot artskyddsförordningen då den innebär störning och försämring av fåglars och andra djurs fortplantningsområden och viloplats. Föreslagen exploatering innebär oåterkallelig skada på grönområdet och störningar av Råstasjöns ekosystem.

Brf Udden har i kompletterande yttrande anfört bl.a. följande. De berörs av planförslaget eftersom planen kommer att medföra ännu större trafikproblem än de redan har p.g.a. den bebyggelse som redan uppförts i arenastaden. Gatorna i

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

området är smala och trots att inte ens en femtedel av alla invånare är inflyttade så har trafiken blivit ett stort problem.

Hyresgästföreningen i Solna har anfört bl.a. följande. Enligt deras åsikt bör utredningen om att inrätta ett naturreservat i området inte föregripas genom aktuellt planförslag och ett interimistiskt beslut enligt 7 kap. 24 § miljöbalken bör fattas om förbud mot åtgärder som strider mot syftet med naturreservat. Ingen bebyggelse bör medges väster om Råsta strandväg, norr/nordost om Evenemangsgatan/Vintergatan eller öster/söder om Sjövägen. De skäl som kommunen har angett för upphävande av strandskyddet utgör inte sådana särskilda skäl som avses i miljöbalken. Tillgänglig mark för bebyggelse finns på annan plats, t.ex. på västra sidan av Dalvägen. Länsstyrelsen bör besluta om utökat strandskydd att omfatta hela det aktuella området. Alternativt bör det göras till naturreservat. Världsnaturfonden utnämnde naturområdet vid Råstasjön till Stockholms läns mest skyddsvärda pärla 2013. Den unika naturmiljön i och runt sjön bör skyddas. Det framgår av MKB:n att området är sårbart för ingrepp och påverkan och strandskyddet kan tom. behöva utvidgas i någon del. Förslaget tar inte hänsyn till artskyddsförordningen. Vid sjön finns flera fridlysta och rödlistade arter som bör skyddas, t.ex. näktergal, sparvhök, mindre hackspett, fladdermus och myskbock. Det är en brist att inte hela planområdet har inventerats. Risk finns att skrattnåskolonin försvinner och därmed hotas även den fridlysta rörhönan. Även de uppväxande almar som finns vid Råstasjön måste skyddas. Planförslaget strider mot såväl översiktsplanen som den fördjupade översiktsplanen, då intentionen enligt dessa är att bevara grönområden och parker. Översiktsplanen medger inte att parker m.m. tas i anspråk och i den fördjupade översiktsplanen är utloppet från Råstasjön inte kulverterat. Underlaget för detaljplanen är missvisande då det i MKB:n talas om byggnader med 4 – 8 våningar medan detaljplanen nämner 10 – 11-våningshus. Förekomst av metangas och andra miljöfarliga ämnen inom planerat bebyggelseområde är bristfälligt undersökta.

Linda Bell och Johan Wallin (fastigheten Gåsen 4) har yrkat att antagandebeslutet ska upphävas och anfört bl.a. följande. De oroas av störande buller och tung trafik under byggtiden samt skador på sin fastighet som följd. Även om tunga fordon inte får köra längs Sjövägen var det många åkare som struntade i detta när arenan uppfördes. Under byggandet av arenan utsattes många närboende för störningar och många av husen har redan utsatts för sättningar och sprickor till följd av den tunga trafiken. Byggprocessen medför även risker för naturen i området. Någon bedömning av hur livet över och under vatten påverkas har inte skett i MKB:n. Planförslaget kan komma att orsaka ackumulerade och sekundära effekter långt utöver det som beskrivs i MKB:n för såväl människor som djur och miljö. De oroas även av försämring av luftmiljön och olycksrisker till följd av att bygget planeras på gammal deponi. Studier visar att små barn är extra känsliga för luftpartiklar. Som närboende med barn har de stor glädje av området vid sjön för rekreation och de uppskattar även den sjöutsikt de har vintertid då de kan se träddinjen. Ju mer orörd en plats är desto större är hälsoeffekten, något som går förlorat om planen genomförs. Området, som har

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

höga naturvärden, är litet och känsligt och ytterligare bebyggelse i området skulle innebära stort slitage på naturen som redan nu är utsatt för påfrestningar som skapas av bl.a. arenan. Det finns andra redan exploaterade områden i kommunen att bebygga. De är oroliga för att avtal om bygggrätter har ingåtts utan att man har haft naturvärdena i området klara för sig. Området fungerar som en barriär och buffertzon för de känsligare områdena i väst och nordväst och som bullerskydd. I MKB:n anges att naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion eftersom Solna med omgivningar är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck. Planförslaget bedöms även medföra negativa konsekvenser för skrattnås och rödlistade fågelarter. Särskilda skäl för upphävande av strandskyddet saknas enligt deras uppfattning och kommunen har inte utrett alternativa platser att bygga på. Det råder enligt dem oklarheter om var strandlinjen ska anses börja och de anser att frågan bör utredas på nytt. De undersökningar som genomförts av området, som har varit en soptipp, är otillräckliga. Riskerna för gasinträngning och explosion bör undersökas närmare. Att bebygga ett sådant område är enligt deras uppfattning oacceptabelt. Att exploatera det aktuella värdefulla naturområdet kan inte anses utgöra god hushållning eller lämplig lokalisering. Planförslaget strider således mot miljöbalken och mot Solna stads miljöprogram.

Gunnar Löfgren har yrkat inhibition i avvaktan på Länsstyrelsens beslut och anför bl.a. följande. Huskvarteren i planförslaget överträder strandskyddslinjen. Några särskilda skäl för att upphäva strandskyddet finns inte. Pågående arbeten i området bör avbrytas och all mark bör återställas. Förslaget utgör ett hot mot skrattnåskolonin och mot rödlistade arter, t.ex. mindre hackspett, brunand och silltrut. Dessutom finns även rödlistad talticka, paddfot, ask och alm i området.

Daniel Edström har anförts bl.a. följande. Människors hälsa riskeras vid byggnation på en gammal deponi. Hänsyn har inte tagits till de höga naturvärden som finns i området. Några permanenta byggnader med tomtplats finns inte i området och området kan inte anses ianspråktaget i miljöbalkens mening. Området är särskilt viktigt eftersom det redan är utsatt för störningar från arenan och kommande köpcentrum. Väster om Evenemangsgatan bör ingen exploatering tillåtas. Det finns andra områden som är lämpliga för bebyggelse och bostäder måste inte förläggas i det aktuella området. Strandskyddet representerar starka allmänna intressen och ska endast upphävas om det inte finns något annat alternativ.

Sussie Olofsson och **Leif Elofsson** har anförts bl.a. följande. Närheten till rekreation och positiva hälsoeffekter måste tas med i vinsten av att området behålls. Skäl saknas att upphäva strandskyddet. De höga naturvärdena i området kommer att gå förlorade vid exploatering av området.

Linda Cigéhn har anförts bl.a. följande. Att det finns tillfälliga dispenser för bl.a. byggbodas medför inte att området är ianspråktaget. Inte heller måste bostäder byggas inom det aktuella området eftersom det finns andra platser i kommunen som är lämpligare för bebyggelse. Kommunen borde utreda detta istället för att

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

exploatera området vid Råstasjön som är populärt för rekreation. Förekomsten av miljöfarliga ämnen är bristfälligt undersökt och några lämpliga lösningar finns inte. Detaljplanen bryter även mot artskyddsförordningen.

Staffan Halldin har anfört bl.a. följande. Råstasjön och dess omgivning har ett känsligt ekosystem med fyra sammankopplade biotoper. En störning i en liten del av ekosystemet får stor negativ påverkan. Många har yttrat sig och haft stark kritik mot planförslaget men kommunen har inte tagit hänsyn till framförda synpunkter. Kommunen har inte heller tagit hänsyn till att Råstasjön av WWF har utsetts till Stockholmsregionens mest skyddsvärda naturplats. Byggnationen går inte ihop med skyddandet av naturvärdena. Området är ovärderligt för folkhälsan och livskvaliteten och har många besökare. De negativa effekter som beslutet får är irreversibla. Planförslaget står vidare i strid med reglerna om strandskydd och med den fördjupade översiktsplanen.

Lars-Ove Löf har anfört bl.a. följande. Stora delar av den unika sumpskogen, som är ett hem för flertalet skyddade arter, skulle gå förlorad om förslaget genomförs. Beslutet bryter mot strandskyddsreglerna och artskyddsförordningen. Det strandnära området är inte korrekt redovisat i underlaget.

Ros-Marie Andersson har anfört bl.a. att hon anser att det är anmärkningsvärt att kommunen samtidigt som beslutet om byggnation inom det aktuella området planeras säga sig ha planer för att i framtiden skydda naturen runt Råstasjön.

Maria Thiessen har anfört bl.a. följande. Den föreslagna byggnationen överträder grovt strandskyddet. Istället för en lummig strandpromenad kommer man att mötas av stora huskroppar och upplevelsen av att befinna sig på någons privata bakgård. Eftersom området är sankt och det är sannolikt att man behöver påla blir byggnationen svårare att hantera och dyrare. Området är synnerligen olämpligt för bostäder och förskola eftersom det är en gammal soptipp. Skrattmåskolonin riskerar att minska eller dö ut, vilket utgör en fara även för gynnade arter. Det behövs inte några höghus för att säkerställa tillgängligheten till området, som redan är lättillgängligt. Området bör istället göras till naturreservat.

Kjerstin Björkholm har anfört bl.a. följande. Särskilda skäl för att upphäva strandskyddet finns inte. En kommun ska värna sina medborgares hälsa och försäkra sig om att det finns naturområden.

Magdalena Norling och **Conny Andersson** har anfört bl.a. att de höga naturvärden som finns i området skulle gå förlorade om planförslaget genomförs.

Anita Rehn och **Jan Rehn** har anfört bl.a. följande. Området är redan hårt belastat och förslaget medför att trafiken kommer att öka ytterligare i området. De föreslår att bostäder istället byggs på Järvafältet, i Hagastaden eller i Ulriksdal.

Hasse Ivarsson och **Birgitta Norbäck Ivarsson** har anfört bl.a. följande. Det

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

saknas enligt dem särskilda skäl för upphävande av strandskyddet i området. Förslaget brister i hänsyn till artskyddsförordningen. I området finns fridlysta och rödlistade arter. Den natur som finns kvar vid Råstasjön måste bevaras i sin helhet. Förekomst av metangas och andra miljöfarliga ämnen är bristfälligt undersökt och människors hälsa riskeras vid byggnation på gammal deponi. Att Solnaborna lägger stor vikt vid bevarandet av detta rekreativområde framgår av den namninsamling som gjorts där över 20 000 personer skrivit på. I det antagna planförslaget ingår en mängd helt onödiga utomhusanläggningar och gångstråk i skogen runt hela sjön. Anläggandet av dessa medför skada för djurlivet i området. Ett genomförande av detaljplanen innebär oåterkallelig skada på grönområdet och dess ekosystem.

Bernt Bergström anför bl.a. följande. Tänkt byggnation upptar nästan halva sträckan av sjöns norra sida och inkräktar på sumpskogen som är viktig för djurlivet runt sjön. För att naturvärdena ska bevaras bör någon ytterligare byggnation i området inte tillåtas. Det råder stark opinion mot förslaget och han frågar sig varför kommunen inte tar intryck av detta.

Annika Karlsson har anført bl.a. följande. Området behöver inte bebyggas pga. "glesbyggsproblematik" och argumentet att bostäder behövs är konstruerat i efterhand. Nära tillgång till naturen är grundläggande för människors trivsel och välbefinnande, särskilt viktigt är detta för bl.a. barn och äldre. Planförslaget, som innebär att ett fantastiskt område förstörs, är ett misstag som kommer att gå till historien.

Thomas Valladolid och **Cecilia Hage** har anført bl.a. följande. Föreslagen detaljplan tar inte hänsyn till områdets höga naturvärden och inte heller till de svenska miljö kvalitetsmålen. Sådana skäl som enligt miljöbalken krävs för upphävande av strandskyddet föreligger inte. Förekomst av metangas och andra miljöfarliga ämnen är bristfälligt undersökta där byggnation planeras och att bygga på en gammal deponi riskerar människors hälsa. Inom planområdet finns fyra fridlysta arter; fladdermus, vanlig groda, vanlig padda och silltrut. Utöver detta finns rödlistade arter; alm, mindre hackspett, röd trolldruva och brunand. Planförslaget står i strid med 4 § i artskyddsförordningen i förhållande till dessa arter.

Ing-Marie Nymark har anført bl.a. att området är av så högt naturvärde att inte bara strandskyddet måste hållas intakt – det måste skyddas mot all form av exploatering och de områden som olovligt har exploaterats ska återställas.

Margareta Randwall har anført bl.a. följande. Behovet av grönområden måste beaktas med hänsyn till att Solna bebyggs och förtätas. Att området måste saneras innebär att byggnationen blir dyrare. Behovet av torrläggning påverkar naturvärdena negativt. Hon bor i Råsunda sedan lång tid tillbaka och känner en sorg över att grönområdet Råstasjön ska förstöras.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Eva Lockner har anfört bl.a. att åsynen av skogen vid norra stranden är en lisa för ögat och ger intryck av att vara en stor skog. I själva verket är den dock begränsad. Planerad byggnation kommer, trots att den minskats i förhållande till det ursprungliga förslaget, att sträcka sig över nästan hälften av stranden.

Ines Nouched har anfört bl.a. följande. Hon ifrågasätter om det gjorts någon undersökning av vilken tillgänglighet som efterfrågas och behövs i naturområdet. Det är snarare lösningar för trafiken som behöver utvecklas. Vidare anser hon att hela skogsområdet bör bevaras intakt, att rätten till naturområden i närmiljö för barn och unga bör värnas och att bostadsbebyggelse bör ske på annan plats.

Marie Ejewall har anfört bl.a. att planförslaget inte tar hänsyn till de höga naturvärden som finns i området och att både Solna- och Sundbybergsbor behöver den aktuella platsen för rekreation.

Jonny Wallenius har anfört bl.a. följande. De synpunkter som förelåg på tidigare utformning av planförslaget kvarstår i förhållande till det modifierade förslaget. Han bifogar och återoppar tidigare yttrande till kommunen. Platsen har varit ett industriområde och soptipp vars giftinnehåll är okänt och han ifrågasätter bedömningen i planbeskrivningen att planförslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer. Risker är stora att föroreningarna börjar läcka ut och så småningom hamnar i Råstasjön och Brunnsviken vid byggnation i området.

Jerker Widengren har anfört bl.a. följande. Om planförslaget genomförs kommer viktiga naturvärden att oåterkalleligt förstöras och det aktuella områdets kvalitéer för rekreation och motion kommer att påtagligt försämrats. Kommunen borde istället för att upphäva strandskyddet i området utreda andra platser som kan bebyggas. Kostnaderna för samhället genom minskad prevention av människors hälsa kommer att öka, vilket borde tas med i den ekonomiska kalkylen avseende planerad byggnation. Någon ordentlig analys av folkhälsoaspekterna har inte gjorts. Kommunen brister i skyldigheten att tillgodose kommuninvånarnas behov och intressen.

Johan Ihlis har anfört bl.a. följande. Byggandet runt sjön är inte utrett ur ett folkhälsoperspektiv. Opinionsundersökningar visar att 70 procent av de boende i Solna är negativa till byggnation runt sjön, vilket är ytterligare ett skäl till att genomföra grundliga utredningar. Strandskyddet bör bibehållas och de områden som olovligt exploaterats bör återställas.

Ola Persson har yrkat att länsstyrelsen ska stoppa det planerade bygget och anfört bl.a. följande. Att bygga i det tilltänkta hörnet skulle drastiskt minska Solnabornas tillgång till levande natur. Delar av byggnationen planeras inom strandskyddat område vilket är olagligt.

Jannica Wilhelm har anfört bl.a. följande. Råstasjön med omgivande grönområde är en lättillgänglig och välbesökt plats där inte fler intrång bör göras. Området är

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

redan litet men rikt på natur och djurarter. Det finns tydliga regler för skyddsvärda växter och djur. Den kontaminerade marken medför risker för såväl djur och natur som för människor. Även byggprocessen utgör ett hot mot områdets överlevnad.

Örjan Holm har anfört bl.a. följande. Området vid sjön har en varierad natur med växter och djur som har högt värde och är skyddade enligt lag. Att placera elvavåningshus på den aktuella platsen innebär ett hot mot skrattnåskolonin och därmed även andra arter. Även växter, groddjur och fladdermöss riskerar att försvinna. Ingen bebyggelse bör ske i området och marken där de tillfälliga åtgärderna, bl.a. betongstationen, placerats bör återställas.

Per Lindell och Isabella Lindell (fastigheten Måsen 2) har anfört bl.a. följande. De hänvisar till vad de anfört i yttrande under samrådet till kommunen med följande tillägg. Enligt deras uppfattning föreligger inte särskilda skäl för upphävande av strandskyddet. Det aktuella området är av högsta betydelse för hela Råstasjön eftersom det påverkas av störningar från arenan, de fem 21-våningshusen och kommande köpcentrum samt den trafik som tillkommer. Bebyggelse kan utan svårighet placeras på annan plats och starka skäl krävs för att de intressen som strandskyddet representerar ska få stå tillbaka för det enskilda intresset av bebyggelse inom strandskyddat område. Området bör skyddas mot all form av exploatering för att skydda de höga djur- och naturvärdena.

Susanne Asker har anfört bl.a. att Råstasjön är en av Stockholms mest besökta fågellokaler och är därför av regionalt intresse och vidare av starkt intresse som natur- och rekreationsområde.

Kristine Hansen, Johan Blom, Theresa Hansen och Timothy Hansen har anfört bl.a. att antagandet av planen strider mot strandskyddsbestämmelserna och att alla kritiska röster borde ha fått politikerna och länsstyrelsen att förstå att föreslagen byggnation inte är önskvärd.

Inger Andersson har anfört bl.a. följande. Området utgör en viktig del av Solnas värdekapital som de är skyldiga att värna för kommande generationer. Ett stort antal invånare i Solna har visat sitt missnöje med byggnationen men trots välgrundade argument väljer politikerna att inte förstå. Enligt hennes åsikt utgör detta maktmissbruk.

Anna Åhlund har anfört bl.a. att området är ovärderligt ur naturvärdesynpunkt och att beslutet innebär en flagrant brist på hänsyn till reglerna i artskyddsförordningen och till miljö kvalitetsmålen.

Kurt Österberg har anfört bl.a. följande. Hänsyn måste tas till att det framförts en ansevärd mängd invändningar mot planförslaget och att dokumentationen som ligger till grund för förslaget innehåller felaktigheter. I en demokrati måste detta tas på allvar. Två mycket starka och trovärdiga miljöorganisationers yttranden har förbigåtts av kommunen.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Eva Swande har anfört bl.a. att hon anser att området inte bör bebyggas eftersom det har höga natur- och rekreationsvärden och då boendemiljön i området riskerar att bli dålig pga. olägenheter i form av bl.a. buller från Hagalunds bangård.

Leo Lundell har anfört bl.a. följande. Strandskyddet föreslås upphävas i strid med miljöbalkens regler. Inte heller tar kommunen hänsyn till människors hälsa och förbiser helt bestämmelserna i 3 kap. MB samt de svenska miljömålen. Några mellankommunala kontakter har inte tagits. Kommunen brister vidare i hänsyn till vattenkvalitén, som kommer att påverkas negativt av en exploatering. Några tydliga beräkningar av detta finns dock inte. Området är fullt tillgängligt för allmänheten och kommer att bli än mer tillgängligt när byggbodarna och staketet i öst tas bort. Även platsen för betongstationen och den grusade parkeringen samt de anlagda vägarna ska tas bort och djur- och växtlivet kommer då tillbaka. Det finns möjlighet att bygga utanför strandskyddat område på andra platser i kommunen och strandskyddet ska inte stå tillbaka för kommunens dåliga planering. Inte heller räknas ekonomiska intressen, vilket kommunen hänvisat till i en intervju, som särskilt skäl enligt miljöbalken. Även området utanför strandskyddet behövs som buffert. Om sumpskogen och våtmarkerna dräneras medför detta att myggen försvinner och därmed får fladdermöss och fåglar svårare att hitta föda. Kommunen har gjort en korridor i detaljplanen för att legalisera Råsta strandväg, som tillkommit delvis inom strandskyddat område men utan strandskyddsdispens eller annan prövning av påverkan på omgivningen. I området finns påvisade gaser såsom metan och koldioxid. Gaserna är giftiga och explosiva. Det finns ingen närmare beskrivning av hur föroreningarna ska åtgärdas och inte heller några kostnadsberäkningar.

Peter Maripuu (fastigheten Ejdern 4) har anfört bl.a. att han oroas av störande buller och tung trafik under byggtiden med skador på fastigheten som följd och för försämring av luftkvalitén samt olycksrisker till följd av att bygget planeras på gammal deponi.

Linda Reynolds och **Johan Svensson** har anfört bl.a. att det inte finns skäl att upphäva strandskyddet och att det inte tas hänsyn till områdets höga naturvärde.

Ann-Sophie Woolley har anfört bl.a. följande. Kommunen har även utanför områdena där tillfälliga dispenser getts olovligen avverkat skog. I planförslaget anges att bebyggelsen medför risker för bl.a. mindre hackspett och brunand, som är rödlistade och hotade. Några faktiska kostnader för att skydda djurlivet i området eller för att skydda människor från risker till följd av gas har inte tagits fram i ärendet.

Sergvei Belikov, Maria Issagouliantis, Maria Belikova och Natalia Belikova har anfört bl.a. följande. Om planförslaget genomförs kommer många djur och växter, en del skyddade arter, att försvinna. Det finns heller inga skäl att inkräkta på strandskyddet. Naturen i området har, förutom ett värde i sig, även ett stort

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

rekreationsvärde för människor. En stadspark är inte detsamma som den naturmiljö som finns i området idag. De anser att någon ytterligare bebyggelse, utöver den som finns idag, inte ska tillåtas. Kommunen bör se till att marken återställs och att det städas på platser för tillfälliga dispenser och där skog har röjts. Parkeringar m.m. har uppförts utan tillstånd och de anser att kommunen är nonchalant och inte tar sitt ansvar när det gäller naturen.

Elsie Norling har anfört bl.a. följande. Området runt Råstasjön utnyttjas av många människor för rekreation och motion. Byggnationen av arenan och höghus har gjort att skogen redan är uttunnad. För att undvika störningar för nyinflyttade planerar man att flytta skrattnåskolonin, något som lär vara omöjligt. Skrattnåsarna fungerar dessutom som skydd för andra fågelarter i området. Risk finns att man utökar kulverteringen av ån från Råstasjön för att kunna bygga hus. Möjligheten för regnvattnet att naturligt rinna ner i marken minskar vid byggnation. Detta kan medföra översvämningar. Nedtagande av träd medför negativa effekter då dessa tar upp koldioxid, suger upp vatten och minskar buller. Området är bullerutsatt av trafik och det stora järnvägsområdet. Med tanke på hur mycket plats som behövts som arbetsplatsområde för byggnationen av arenan och höghuset behövs inte mycket fantasi för att räkna ut konsekvenserna av föreslagen byggnation, som även inkräktar på den betydelsefulla sumpskogen. Hon vill även framföra kritik mot att kommunen under 2013 tillät tältning och alkoholserving trots att de lokala ordningsföreskrifterna förbjuder detta inom området och intilliggande fotbollsplan. Vidare har ett område utnyttjats för byggbodas och vägar har anlagts utan erforderliga dispenser. Efter flytt av bodarna och iordningsställande av marken har området använts för parkering eftersom området inte stängts av.

Vänsterpartiet Solna har genom Anna Eriksson anfört bl.a. följande. Strandnära områden, såsom det aktuella, ska helt skyddas från exploatering. De anser att ett naturreservat ska bildas och att dess gränser ska fastslås innan beslut om byggnation fattas. Spridningssambandet kommer att försvagas om naturområdet försvinner och slitaget blir större pga. ökade aktiviteter runt sjön. De ifrågasätter angivna skäl för upphävandet av strandskyddet. Solna kommun behöver inte ta hela ansvaret för tätortens utveckling, det finns flera kommuner som kan bygga. Föreslagen byggnation kan medföra risk för översvämning av Råstasjön och att mängden av föroreningar som transporteras ut i sjön ökar, vilket vore förödande. Människors hälsa riskeras vid byggnation på en gammal deponi och de bekymras över att hänsyn inte tas till de höga naturvärden som finns i området.

Nätverket Rädda Råstasjön har genom Henrik Persson anfört bl.a. följande. Nätverket bildades 2013 efter det att planärendet inletts i december 2012. Det finns inga skäl för att upphäva strandskyddet i området. I planförslaget tas ingen hänsyn till av artskyddsförordningen skyddade växt- och djurarter. Naturen bör bevaras med hänsyn även till dess rekreationsvärde. Förekomst av metangas och andra miljöfarliga ämnen är bristfälligt undersökta där byggnation planeras och människors hälsa riskeras. Över 20 000 personer har skrivit på en namninsamling

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

till skydd för området, vilket är en betydande opinionsyttring. Det vore ytterst skadligt för djurlivet i området om de onödiga utomhusanläggningar och gångstråk som planeras genomförs.

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade såsom regional planmyndighet i delbeslut den 7 juli 2014, dnr 40411-22832-2014, att ta upp den antagna planen för prövning. Som skäl för beslutet angavs att länsstyrelsen befarade att antagandebeslutet skulle kunna innebära att bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet med anledning av att bostäder medges på del av en gammal deponi och att de särskilda skälen för att bebygga ett mindre område vid Råstasjöns utlopp ytterligare behöver förtydligas för att säkerställa att strandskydd inte upphävs i strid med gällande bestämmelser.

Solna stad, kommunstyrelsen, har enligt protokollsutdrag den 10 november 2014 beslutat att medge att Länsstyrelsen i första hand får införa en bestämmelse i detaljplanen med följande innehåll: "Bygglov får inte beviljas förrän marken är sanerad i den utsträckning att den blir lämplig för bostadsbebyggelse och det har säkerställts att deponigas inte kan spridas till planerade bostäder. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten". I andra hand medger kommunen att den del av detaljplanen, som omfattar den tidigare deponin, upphävs (enligt angivelse på detaljplanekarta).

Klagandena har getts tillfälle att yttra sig över kommunens medgivande.

Ola Persson, Johan Wallin, Linda Bell, Rosmarie Andersson, Conny Andersson, Magdalena Norling, Jonny Wallenius, Staffan Halldin, Ann Sophie Woolley, Maria Thiessen, Bernt Bergström, Gunnar Löfgren, Daniel Edström, Leo Lundell, Lars-Ove Löf, Kjerstin Björkholm, Elsie Norling, Jannica Wilhelm, Vänsterpartiet Solna, Brf Udden, Cecilia Hage, Thomas Valladolid, Brf Lövdalen, Örjan Holm, Eva Lockner, Hasse Ivarsson, Birgitta Norbäck Ivarsson, Inger Andersson, Anna Åhlund, Hyresgästföreningen Solna, Nätverket Rädda Råstasjön, Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Världsnaturfonden WWF har inkommit med yttranden.

Hyresgästföreningen Solna har i yttrande anfört bl.a. följande. De vidhåller sin inställning av planen ska upphävas i dess helhet. Det underlag som ligger till grund för beslutet är inte tillfyllest. Ytterligare undersökningar för att klarlägga deponins utbredning och innehåll behövs. Vidare måste fördjupade riskbedömningar göras och behovet av skyddsåtgärder för befintliga och tillkommande byggnader utredas. Riskerna som sanering medför för omgivningen måste också utredas. Utredningarna måste göras utifrån det faktum att området är strandskyddat.

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Världsnaturfonden WWF har i gemensamt yttrande yrkat att

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Länsstyrelsen ska företa besiktning på platsen och anført bl.a. följande. De vidhåller att antagandebeslutet ska upphävas, inte minst mot bakgrund av att själva byggarbetet på mycket förorenad mark sannolikt medför en större risk för områdets natur- och rekreationsvärden än vad kommunen redovisat i planbeskrivningen och konsekvensanalysen. Området bör behandlas som en helhet. Den risk som en sanering och byggnation på platsen kan medföra för omgivningen, bl.a. befintlig bebyggelse, har inte utretts och därmed inte heller vilka skyddsåtgärder som behövs. Såsom Statens Geotekniska Institut (SGI) har påtalat i sin rapport kan gaserna sprida sig horisontellt. SGI avråder från byggnation på nedlagda deponier. Det råder stor osäkerhet kring markförhållandena och föroreningarna i området. Beslut bör inte fattas i ärendet förrän tillräckligt med underlag finns om deponin och hela planområdets beskaffenhet. Det saknas vidare riskutredning och konsekvensbeskrivning för påverkan på grundvattnet, vattenflödena till Brunnsviken/Hagaparken eller människors hälsa och det är oklart vem som ska bära ansvar för sanering av området om exploitören drar sig ur. Kommunen bör klargöra att de tar på sig detta ansvar. Den sanering och de skyddsåtgärder som skulle krävas för att överhuvudtaget kunna bygga innebär en oacceptabel ökad risk för hela områdets natur- och rekreationsvärden. Kommunens bedömning att natur- och rekreationsvärdena kan bevaras är gjord innan SGI lämnade sina synpunkter. Till yttrandet bifogas bl.a. Regeringens beslut den 29 januari 2015 i ärende M2013/1509/Me och Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts domar den 12 februari 2015 i mål nr M 3834-14 respektive den 28 mars 2012 i mål nr M 1626-11.

Företrädare för Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg, Världsnaturfonden och Nätverket Rädda Råstasjön har vid ett personligt möte vid Länsstyrelsen den 25 februari 2015 muntligen fört fram synpunkter i ärendet.

Nätverket Rädda Råstasjön har kommit in med ytterligare en skrivelse.

Länsstyrelsen har denna dag beslutat att avskriva ärendet avseende överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL, 40412-30735-2014, från vidare handläggning.

Motivering

Klagorätt

Enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223) jämfört med 5 kap. 29 § och 13 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, får ett beslut att anta en detaljplan normalt endast överklagas av den som beslutet angår, nämligen sakägare, bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende samt organisationer av hyresgäster, om de senast före utgången av granskningstiden skriftligen har lämnat synpunkter i ärendet som inte blivit tillgodosedda. I PBL finns inte några regler som direkt avgränsar kretsen sakägare utan en bedömning får göras i varje enskilt fall. Ett beslut att anta en detaljplan anses enligt fast rättspraxis beröra ägare till fastighet eller boende inom planområdet eller som direkt gränsar till

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

planområdet. Även anses beslutet angå ägare till fastigheter eller boende i nära grannskap, om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den aktuella åtgärden, t.ex. natur- eller trafikförhållandena på platsen.

Brf Udden, Brf Lövdalen, Johan Wallin, Peter Maripuu, Eva Swande, Kurt Österberg, Johan Blom, Timothy Hansen, Theresa Hansen, Kristine Hansen, Linda Bell, Isabella Lindell, Per Lindell, Ines Noueched, Cecilia Hage, Thomas Valladolid, Birgitta Norbäck Ivarsson, Hasse Ivarsson, Jan Rehn, Anita Rehn, Ann-Sophie Woolley, Gunnar Löfgren, Daniel Edström, Sussie Olofsson, Leif Elofsson, Linda Cigéhn, Staffan Halldin, Lars-Ove Löf, Ros-Marie Andersson, Marie Thiessen, Kjerstin Björkholm, Magdalena Norling, Conny Andersson, Bernt Bergström, Annika Karlsson, Ing-Marie Nymark, Margareta Randwall, Eva Lockner, Elsie Norling, Marie Ejewall, Jonny Wallenius, Johan Ihlis, Jannica Wilhelm, Ola Persson, Örjan Holm, Maria Belikova, Maria Issagouliantis, Sergvei Belikov, Natalia Belikova, Linda Reynolds, Johan Svensson, Susanne Asker, Inger Andersson, Anna Åhlund, Leo Lundell och Jerker Widengren är bosatta utanför planområdet och på ett sådant avstånd och i ett sådant förhållande till detta att de inte kan anses berörda av antagandebeslutet på ett sådant sätt att de har rätt att överklaga beslutet. Inte heller kan de av ovanstående klaganden som äger fastigheter, bl.a. Brf Lövdalen och Brf Udden, anses klagoberättigade då de aktuella fastigheterna inte gränsar till planområdet och dessutom är belägna på sådant avstånd och i ett sådant förhållande till planområdet att klagandena i egenskap av fastighetsägare inte kan anses berörda av antagandebeslutet. Inte heller i övrigt har framkommit att ovan angivna klaganden på annan grund har rätt att överklaga kommunens planbeslut. Deras överklaganden ska därför avvisas, dvs. inte tas upp till prövning.

Nätverket Rädda Råstasjön (nätverket) och Vänsterpartiet Solna (vänsterpartiet) är inte upptagna i den fastighetsförteckning som har upprättats över berörda fastigheter och äger inte heller, såvitt framkommit, någon fastighet som gör dem till berörda sakägare. Nätverket och vänsterpartiet kan inte heller anses utgöra sådana sammanslutningar som avses i 5 kap. 11 § första stycket punkten 4 PBL eller sådana ideella föreningar eller juridiska personer som enligt 16 kap. 13 eller 14 §§ miljöbalken kan ha rätt att överklaga beslutet att anta detaljplanen. Då det inte heller i övrigt har framkommit någon omständighet på vilken klagorätt för nätverket respektive vänsterpartiet kan grundas ska överklagandena avvisas, dvs. inte tas upp till prövning.

Länsstyrelsen tar upp ärendet till prövning på talan av Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Naturskyddsföreningen i Solna – Sundbyberg, Världsnaturfonden WWF och Hyresgästföreningen i Solna. Länsstyrelsen kan konstatera att de synpunkter mot planförslaget som framförts av de aktuella klagandena i huvudsak överensstämmer med vad som anförts av övriga klaganden.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Prövningen i övrigt

Länsstyrelsen finner att ärendet kan avgöras på befintligt underlag och att besiktning därför inte behövs.

Beträffande yrkandet om inhibition finner Länsstyrelsen att enligt 5 kap. 40 § PBL så gäller ett beslut att anta en detaljplan först sedan beslutet har vunnit laga kraft. Eftersom antagandebeslutet inte har vunnit laga kraft och således inte gäller föranleder yrkandet om inhibition inte någon åtgärd.

Inledningsvis kan konstateras att en detaljplan bestämmer hur mark och vatten ska användas inom ett visst område samt storlek och utformning i stora drag av t.ex. bebyggelse, vägar etc. Detaljplanen ska också visa att ett antal förutsättningar för de planerade åtgärderna ska vara möjliga att ordna. Den slutliga utformningen, vilka närmare föreskrifter, tillstånd eller åtgärder som i detta fall behövs, prövas i samband med planens genomförande. Således bestämmer detaljplanen den tillkommande bebyggelsens omfattning och utformning i stora drag. Den arkitektoniska anpassningen av nämnda bebyggelse till befintlig äldre bebyggelse i omgivningen bestäms närmare i samband med bygglovgivningen och prövas därför inte i det aktuella detaljplaneärendet.

Enligt 13 kap. 17 § PBL ska den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Om myndigheten finner att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Beslutet ska inte upphävas om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Länsstyrelsen kan således inte med anledning av överklagandena göra ändringar i eller tillägg till planen eller pröva någon annan planutformning än den som kommunen har antagit. Om kommunen har medgett det, får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt.

Länsstyrelsen kan konstatera att kommunen har medgett att Länsstyrelsen i första hand får införa en bestämmelse i detaljplanen med följande innehåll: "Bygglov får inte beviljas förrän marken är sanerad i den utsträckning att den blir lämplig för bostadsbebyggelse och det har säkerställts att deponigas inte kan spridas till planerade bostäder. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten" och i andra hand att den del av detaljplanen, som omfattar den tidigare deponin, upphävs.

Plan- och bygglagen bygger på principen om decentralisering av beslutsfattandet och kommunal självbestämmanderätt i frågor som rör bl.a. riktlinjer för markanvändningen i kommunen. Således föreskrivs i 1 kap. 2 § PBL att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. En konsekvens av detta är att den statliga kontroll som prövningen innefattar vid ett överklagande i många fall stannar vid en prövning av om ett överklagat kommunalt beslut att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen. Bildande av naturreservat

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

prövas inte inom ramen för detaljplaneärendet utan hanteras i annan ordning. Inte heller prövas huruvida strandskydd bör utökas till att omfatta ytterligare områden.

Det framgår av PBL att vid prövningen av frågor enligt lagen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). Vid en överprövning av kommunens beslut att anta en detaljplan bör beslutet upphävas endast om kommunen i sin bedömning har gjort en felaktig avvägning mellan motstående intressen eller i de fall då kommunen har förfarit felaktigt vid handläggningen av planärendet.

Enligt 4 kap. 36 § första stycket PBL ska en detaljplan utformas med skäligen hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

I kommunens *planbeskrivning* som hör till detaljplaneförslaget anges bl.a. följande. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra huvudsakligen bostäder (600 – 700 bostäder) och ett begränsat inslag kommersiella lokaler samt att säkerställa behovet av förskolor och annan kommunal service. Grundprincipen är täta kvarter med trapphusvis varierande höjder, generellt 3-7 våningar men med inslag av högre hus i upp till 11 våningar. Syftet är vidare att länka samman Arenastaden med omgivningen samt att säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön. Detaljplaneområdet omfattar ca 11,7 ha beläget öster och nordöst om Råstasjön och väster om Evenemangsgatan och Friends Arena. I väster gränsar planområdet mot Ör inom Sundbybergs kommun och i norr mot Hagalunds inhägnade bangård med spår och verkstadsbyggnader. I den fördjupade översiktsplanen för Solna stationsområde (FÖP), som ska gälla som program för detaljplanen, är det aktuella området redovisat som blandad stadsbebyggelse och rekreationsområde. Strandskydd gäller 100 m från Råstasjöns strandlinje och föreslås upphävas inom kvartersmark huvudsakligen för ny bostadsbebyggelse samt på allmän plats markerat LOKALGATA. Inom område som detaljpaneläggs som allmän plats NATUR och PARK ska strandskyddet kvarstå. Det är viktigt att säkerställa fortsatt tillgänglighet till strandzonen och att tydliggöra gränsen mellan det privata och det allmänna för att säkerställa tillgängligheten till naturen. Ett nytt promenadstråk anläggs parallellt med det befintliga. Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått från genomförda artinventeringar och med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden. Bostadskvarteren har utformats så grunda som möjligt för minsta möjliga intrång i strandskyddat område. Som närmast placeras föreslagna hus ca 60 – 65 m från strandlinjen. Utformningen och placeringen av bebyggelsen har också anpassats utifrån ett helhetstänk kring Råstasjöns naturvärden, vilka klarlagts genom flertalet artinventeringar. De upplevda rekreationsvärdena i området kan påverkas negativt av att naturmark tas i anspråk och att ett större antal människor kommer att vistas i området samt med avseende på fågelskadning. Samtidigt innebär planförslaget att befintliga natur- och rekreationsvärden bevaras och förstärks, bl.a. genom att nya aktivitets- och besökspunkter tillskapas. Den samlade bedömningen enligt den ekologiska

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

expertisen är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden i naturområdet vid Råstasjön. Kommunens bedömning är att allmänhetens möjligheter till rekreation och naturupplevelser kan tillförsäkras samtidigt som förslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida goda kollektivtrafikförbindelser.

Beträffande vad som anförts om risker under byggnadsarbetet konstaterar Länsstyrelsen att byggherren enligt bestämmelserna i 10 kap. 5 § PBL ska se till att arbetena utförs enligt bestämmelserna i lagen och enligt föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Vidare ska enligt samma lagrum arbetena planeras och utföras med aktsamhet så att personer och egendom inte skadas och så att minsta möjliga obehag uppstår. Vid risk för människors hälsa har kommunen möjlighet att ingripa med stöd av miljöbalken. I planbeskrivningen anges att exploatören ska upprätta ett kontrollprogram enligt miljöbalken för den miljö- och omgivningspåverkan som kan uppkomma under byggtiden och som innehåller konkreta åtgärder för att minimera dessa störningar. Programmet ska vara fastställt av miljö- och hälsoskyddsnämnden senast två månader före byggstart. I miljökonsekvensbeskrivningen finns förslag på åtgärder under planerings- anläggnings- och byggskedet för att motverka att arter som omfattas av artskyddsförordningen och andra skyddsvärda arter inte påverkas negativt. Bl.a. föreslås anpassning av byggtiden samt tillskapande av ytterligare häckningsmöjligheter för skrattmås. Vilka närmare föreskrifter eller åtgärder i övrigt som kan behövas för att undvika skador eller olägenheter som kan uppstå vid byggnationen får prövas i samband med planens genomförande.

Brister i planförfarandet, underlaget

Den största delen av planområdet är inte tidigare detaljplanlagt. För del av planområdet inom fastigheterna Järva 4:17 och Råsunda 2:15 gäller detaljplan 0184-P09/6, för vilken genomförandetid löper. Berörda fastighetsägare, Råsta mark AB respektive Solna kommun, har inte motsatt sig en ändring av planen. För övriga gällande planer inom planområdet har genomförandetiden löpt ut. Något hinder att ändra gällande planer finns således inte.

För Solna kommun gäller en översiktsplan antagen i maj 2006. Det aktuella planområdet omfattas vidare av en fördjupad översiktsplan för Solna stationsområde, antagen i oktober 2007. Kommunens översiktplan är inte bindande men har vägledande betydelse för efterföljande rättsverkande beslut. Det finns alltså inget hinder mot att anta en detaljplan som avviker från översiktsplanen. Av översiktsplanen ska grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden framgå (3 kap. 3 och 5 §§ PBL). Frågan om hur områdena slutligt ska avgränsas och disponeras prövas först i samband med att ett område blir föremål för detaljplanläggning. Enligt översiktsplanen är planområdet utpekade som utvecklingsområde där stora förändringar planeras äga rum för att utveckla en samlad stadsmiljö med varierat innehåll och med goda kommunikationer. Området ska inrymma nationalarenan, kommersiella lokaler och bostäder. I den fördjupade översiktsplanen föreslås

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

bebyggelse mellan arenan och Råstasjön. Tanken är att bebyggelsen delvis ska ligga på mark som omfattas av strandskydd. Enligt Länsstyrelsens mening är den markanvändning som detaljplanen medger förenlig med intentionerna i översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen. Vad klagandena har anfört om att bebyggelse enligt detaljplanen tillåts inom strandskyddat område/parkmark och att utloppet från Råstasjön inte är kulverterat i den fördjupade översiktsplanen medför inte en annan bedömning. Inte heller utgör vad som anförts om att planförslaget strider mot kommunens miljöprogram och de svenska miljö kvalitetsmålen skäl att upphäva antagandebeslutet.

Vad gäller invändningarna mot miljökonsekvensbeskrivningen finner Länsstyrelsen att det i 6 kap. 12 § miljöbalken görs en uppräknning av vad en miljökonsekvensbeskrivning för detaljplaner ska innehålla. I miljökonsekvensbeskrivningen ska den betydande miljöpåverkan som planens eller programmets genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas. Rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd ska också identifieras, beskrivas och bedömas.

I propositionen *Miljöbedömningar av planer och program* (prop. 2003/04:116 s. 64) framgår att med rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets räckvidd menas olika alternativa sätt att uppnå målen med planen eller programmet. När det gäller markanvändningsplaner är uppenbara alternativ att områden som avdelats för en viss typ av verksamhet eller ändamål utnyttjas för annat ändamål, liksom att alternativa områden väljs ut för sådana verksamheter och ändamål.

Länsstyrelsen konstaterar att man i den miljökonsekvensbeskrivning som upprättades inför samrådet studerade konsekvenserna av ett utbyggnadsalternativ baserat på den fördjupade översiktsplanen och alternativt detaljplaneförslag som innehöll ca 1800 lägenheter och omfattade ett större planområde. I den omarbetade miljökonsekvensbeskrivningen inför granskningen som omfattar nu aktuellt planområde har man jämfört planens effekter med ett så kallat nollalternativ, vilket i princip motsvarar dagens situation. I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs konsekvenserna för bl.a. naturmiljö, rekreation, friluftsliv, buller, markföroreningar, strandskydd, luft- respektive vattenkvalitet och landskapsbild. Länsstyrelsen kan därvid konstatera att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller en bedömning av de risker och konsekvenser för bl.a. mark och vatten samt natur och rekreation som kan uppstå under byggskedet samt åtgärdsförslag för att begränsa riskerna såväl under planerings- som anläggnings- och driftskedet. Vidare studeras den påverkan detaljplanen kan få på bl.a. naturmiljöer och djurliv även utanför planområdet (influensområdet). Länsstyrelsen finner att det krav på redovisning av alternativ som följer av PBL och miljöbalken är uppfyllt och att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräckligt omfattande med hänsyn till den prövning som ska göras, planens omfattning och påverkan på miljön. Vad klagandena har anfört härvidlag utgör således inte skäl att upphäva antagandebeslutet.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Länsstyrelsen konstaterar vidare att det i ärendet har genomförts bl.a. en naturvärdesinventering, fem artinventeringar – fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora – samt dagvattenutredning, bullerutredning och trafikutredning. Länsstyrelsen finner att den utredning som har tagits fram i planprocessen är tillräcklig för att bedöma konsekvenserna av detaljplanens genomförande för omgivningen. Länsstyrelsen finner inte heller i övrigt att det framkommit att planhandlingarna eller handläggningen i kommunen har sådana brister eller att det i övrigt föreligger sådana omständigheter som innebär att kommunens planbeslut inte tillkommit i laga ordning. Vad som anförts om alternativa förslag och otydligt eller otillräckligt underlag utgör inte skäl att upphäva kommunens antagandebeslut. Den omständigheten att klagandena inte har fått gehör för sina synpunkter eller att det är en stor opinion mot föreslagen detaljplan utgör inte skäl till annat ställningstagande.

Upphävande av strandskydd

Det antagna planförslaget innebär att strandskydd upphävs i områden för bebyggelse och lokalgator. Det gäller även i den del där planen ersätter gällande detaljplaner och strandskyddet inträder. Inom område som detaljpaneläggs som allmän plats NATUR och PARK ska strandskyddet kvarstå. Länsstyrelsen har i beslut den 3 juni 1999 förordnat om strandskyddets utbredning i länet. Den redovisning av strandskyddets utbredning som framgår av kommunens planhandlingar överensstämmer i allt väsentligt med till Länsstyrelsens beslut tillhörande karta. Det kan konstateras att Råstasjöns utlopp enligt ovan nämnt beslut inte i sig omfattas av strandskydd. Större delen av utloppet omfattas dock av det strandskydd som gäller för Råstasjön. Ytan för bostadskvarter inom planområdet är till cirka hälften belägen inom strandskyddat område. Största delen av detta markområde bedöms vara ianspråktaget för bl.a. upplag och har inte använts för friluft- och rekreationsändamål eller varit tillgängligt för allmänheten sedan 1960-talet. Länsstyrelsen finner vidare att det begränsade område kring Råstasjöns utlopp som tas i anspråk är så påverkat av omgivande ianspråktaga områden att särskilda skäl för upphävande av strandskydd enligt 7 kap. 18 c § punkten 1 miljöbalken får anses föreligga. Intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen får i detta fall anses väga tyngre än strandskyddsintresset (4 kap. 17 § PBL). Vad klagandena har anfört i denna fråga medför inte en annan bedömning. Skäl att upphäva detaljplanen på denna grund föreligger således inte.

Länsstyrelsen har även i egenskap av regional planmyndighet i beslut denna dag (dnr 40412-30735-2014) funnit att särskilda skäl för upphävande av strandskyddet i det aktuella området föreligger.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Deponi/markföroreningar m.m.

Inom planområdet finns en del av en gammal deponi. Inom deponiområdet finns höga halter av markföroreningar och problem med deponigas kan förekomma. Viss byggnation av bostäder planeras inom deponiområdet i planområdets sydöstra del. Enligt Länsstyrelsens mening ska bostadsbebyggelse inom gamla deponiområden normalt sett undvikas. Om en exploatering trots allt måste ske behöver olika åtgärder vidtas för att se till att marken blir lämplig för sitt framtida ändamål. Av antagandehandlingarna i ärendet framgår det inte på vilket sätt kommunen har säkerställt att planerad bostadsbyggnation inom deponiområdet blir lämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risk för olyckor. Kommunen har i yttrande till Länsstyrelsen uppgett bl.a. att intentionen är att säkerställa att marken är lämplig för i detaljplanen angivna användningssätt och att detta framgår bl.a. av exploateringsavtalet samt därtill hörande miljöprogram. Vidare har kommunen i enlighet med 13 kap. 17 § PBL medgett att en bestämmelse med följande lydelse införs i planen: "Bygglov får inte beviljas förrän marken är sanerad i den utsträckning att den blir lämplig för bostadsbebyggelse och att det säkerställts att deponigas inte kan spridas till planerade bostäder. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten". Bestämmelsen gäller för hela detaljplaneområdet. Ovan angivna bestämmelse införs i detaljplanen genom Länsstyrelsens beslut och Länsstyrelsen finner att planerad bostadsbyggnation inom området därför inte kan anses bli olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risk för olyckor. Skäl att upphäva antagandebeslutet på denna grund föreligger således inte.

Länsstyrelsen finner inte heller att vad klagandena har anfört i övrigt om bl.a. skyddsvärda arter, risk för ökade luft- och vattenföroreningar och att området är olämpligt för bebyggelse ur sanitär synpunkt på grund av den stora skrattnåskolonin, närheten till Råstasjön och till sump- och naturskog utgör skäl att upphäva antagandebeslutet.

Intresseavvägning, hushållning med naturresurser

När det gäller bostadsförsörjningen är det i första hand kommunen som ansvarar för denna och som därmed vid detaljpaneläggningen ska beakta såväl behovet av mark för bostäder som mark för andra ändamål, t.ex. rekreation. Eftersom det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten måste som utgångspunkt stor betydelse fästas vid de lämplighetsavvägningar som kommunen gör. Vad som är en riktig avvägning mellan motstående intressen har inte något givet svar utan är en bedömning som måste göras i varje enskilt fall.

Genom den aktuella detaljplanen avses 600 – 700 bostäder uppföras på mark som till viss del utgörs av naturmark. Föreslagna hus placeras utmed Evenemangsgatan och Råsta Strandväg, som närmast ca 60 – 65 m från Råstasjöns strandlinje. Naturområdet vid Råstasjön har stor betydelse för friluftsliv och undervisning och sjön har mycket högt värde som fågelsjö med ett art- och individrikt fågelliv och flera ovanliga häckande arter. Bl.a. förekommer tre rödlistade arter; brunand,

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

silltrut och mindre hackspett, som av Artdatabanken har klassats som nära hotade samt en stor skrattmåskoloni. Planförslaget har efter samrådet omarbetats och bebyggelsens placering och utformning har anpassats till inventerade arter och naturvärden. Eventuell påverkan på fridlysta arter får prövas enligt artskyddsförordningen. Inom planområdet har stora områden planlagts som allmän plats, natur och park, och ett syfte med planförslaget är att säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön.

Enligt Länsstyrelsens uppfattning är nybyggnation av bostäder av en viss omfattning, förutom ett enskilt exploateringsintresse, ett angeläget allmänt intresse, särskilt i Stockholmsregionen där behovet av bostäder är stort. Vid planläggning utgör även naturmiljön och behovet av grönytor viktiga värden som måste beaktas vid den fysiska planeringen. Mot bakgrund av att stora områden inom planområdet planlagts som natur och park och då endast en begränsad del av rekreationsområdet tas i anspråk för bebyggelse finner Länsstyrelsen att de olägenheter som minskningen av rekreationsyta och den förändring av upplevelsen som planförslaget kommer att innebära med anledning av att bebyggelsefronten kommer närmare naturområdet inte kan anses bli större än vad som får godtas inom en växande storstadsregion.

Länsstyrelsen finner vidare att ett genomförande av planen med de hänsyns- och skyddsåtgärder som i miljökonsekvensbeskrivningen föreslås för de olika skedena av planens genomförande samt mot bakgrund av att det i detaljplanen tagits in en bestämmelse om att fasader mot natur och park inte får uppföras i glas, transparenta eller reflekterande material, inte medför att de negativa effekterna för naturmiljön blir sådana att planen av det skälet inte kan godtas. Den avvägning som kommunen har gjort mellan de olika intressena är enligt Länsstyrelsens bedömning godtagbar. Det har inte framkommit att detaljplanen skulle kunna innebära sådan påtaglig skada på naturmiljön i det avseende som avses i 3 kap. 6 § miljöbalken.

Sammanfattningsvis finner Länsstyrelsen att det som klagandena har anfört om bl.a. bebyggelsens utformning, negativa effekter för fågelskådare och undervisning, att hänsyn inte tagits till artskyddet, negativa hälsoeffekter, risk för ökade luft- och vattenföroreningar, kumulativa effekter, minskade natur- och rekreationsvärden, att bullerskydd och buffertzoner försvinner, att strandskydd upphävs och om visuell förändring, vid en vägning mellan dessa intressen och de intressen som planen syftar till att tillgodose, inte utgör tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Inte heller i övrigt har framkommit någon omständighet som utgör skäl att upphäva beslutet att anta detaljplanen. Överklagandena ska därför avslås.

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt, enligt bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats förvaltningsdirektören Åsa Ryding. Föredragande har varit länsassessor Ulrika Alvinger. I ärendet har även länsassessor Ulla Jarnås deltagit.

Åsa Ryding

Ulrika Alvinger

Sändlista

1. Hyresgästföreningen i Solna, c/o Liz Grennstam, Bagartorpsringen 66 nb, 170 65 Solna
2. Nätverket Rädda Råstasjön, c/o Henrik Persson, Sommarvägen 2, 169 31 Solna
3. Brf Lövdalen 1, c/o Claes Reichmann, Backvägen 9, 169 55 Solna
4. Brf Udden, c/o Hasse Ivarsson, Vintervägen 41, 169 54 Solna
5. Vänsterpartiet Solna, c/o Anna Eriksson, 171 86 Solna
6. Världsnaturfonden WWF, att. Peter Westman, Ulriksdals slott, 170 81 Solna
7. Naturskyddsföreningen i Stockholms län, att. Märten Wallberg, Norrbackagatan 80, 113 34 Stockholm
8. Naturskyddsföreningen i Solna – Sundbyberg, c/o Florian Reitmann, Uddvägen 12, 131 55 Nacka
9. Johan Wallin, Sjövägen 21, 169 55 Solna
10. Peter Maripuu, Sjövägen 28, 169 55 Solna
11. Eva Swande, Östervägen 40, 169 55 Solna
12. Kurt Österberg, Backvägen 5, 5 tr, 169 55 Solna
13. Johan Blom, Backvägen 9, 169 55 Solna
14. Timothy Hansen, Backvägen 9, 169 55 Solna
15. Theresa Hansen, Backvägen 9, 169 55 Solna
16. Kristine Hansen, Backvägen 9, 169 55 Solna
17. Linda Bell, Sjövägen 21, 169 55 Solna
18. Isabella Lindell, Sjövägen 16, 169 55 Solna
19. Per Lindell, Sjövägen 16, 169 55 Solna
20. Ines Nouched, Backvägen 1, 169 55 Solna
21. Cecilia Hage, Vintervägen 41, 169 54 Solna
22. Thomas Valladolid, Vintervägen 41, 169 54 Solna
23. Birgitta Norbäck Ivarsson, Vintervägen 41, 169 54 Solna
24. Hasse Ivarsson, Vintervägen 41, 169 54 Solna
25. Jan Rehn, Backvägen 3, 169 55 Solna
26. Anita Rehn, Backvägen 3, 169 55 Solna
27. Ann-Sophie Woolley, Ateljevägen 14, 172 79 Sundbyberg
28. Gunnar Löfgren, Wiboms väg 2, 8 tr, 171 60 Solna

Datum
2015-03-05

Beteckning
4031-26533-2014

29. Daniel Edström, Parkvägen 23, 169 35 Solna
30. Sussie Olofsson, Skogsbacken 20, 172 41 Sundbyberg
31. Leif Elofsson, Skogsbacken 20, 172 41 Sundbyberg
32. Linda Cigéhn, Östervägen 16 B, 169 52 Solna
33. Staffan Halldin, Näckrosvägen 18, 169 37 Solna
34. Lars-Ove Löf, Ångkärrsgatan 20, 171 70 Solna
35. Ros-Marie Andersson, Andersvägen 6, 169 69 Solna
36. Marie Thiessen, Hagalundsgatan 34, 11 tr, 169 64 Solna
37. Kjerstin Björkholm, Ekensbergsvägen 79, 169 31 Solna
38. Magdalena Norling, Erik Sandbergs gata 25 A, 169 34 Solna
39. Conny Andersson, Erik Sandbergs gata 25 A, 169 34 Solna
40. Bernt Bergström, Charlottenburgsvägen 8 B, 169 53 Solna
41. Annika Karlsson, Kapellgatan 4, 171 70 Solna
42. Ing-Marie Nymark, Rensgatan 2, 172 77 Sundbyberg
43. Margareta Randwall, Erik Sanbergs gata 52, 169 34 Solna
44. Eva Lockner, Charlottenburgsvägen 8 B, 169 53 Solna
45. Elsie Norling, Parkvägen 13, 169 35 Solna
46. Marie Ejewall, Duvgränd 4, 172 36 Sundbyberg
47. Jonny Wallenius, Vasavägen 15, 169 58 Solna
48. Johan Ihlis, Östervägen 18 A, 169 53 Solna
49. Jannica Wilhelm, Parkvägen 12, 169 35 Solna
50. Ola Persson, Förvaltarvägen 27, 169 68 Solna
51. Örjan Holm, Råsta Gård 2, 174 46 Sundbyberg
52. Maria Belikova, Wiboms väg 8, 171 60 Solna
53. Maria Issagouliantis, Wiboms väg 8, 171 60 Solna
54. Sergvei Belikov och Natalia Belikova genom Sergvei Belikov, Wiboms väg 8, 171 60 Solna
55. Linda Reynolds, Råsundavägen 71, 169 57 Solna
56. Johan Svensson, Råsundavägen 71, 169 57 Solna
57. Susanne Asker, Gustafsvägen 5, 169 58 Solna
58. Inger Andersson, Växlarevägen 67, 170 63 Solna
59. Anna Åhlund, Johan Enbergs väg 1, 171 62 Solna
60. Leo Lundell, Ekensbergsvägen 63, 169 31 Solna
61. Jerker Widengren, Årebacken 8, 169 54 Solna

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Anvisningar för överklagande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens slutliga beslut ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen inom tre veckor från avgörandets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i avgörandet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta domstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Högsta domstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står Mark- och miljööverdomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta domstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. det beslut som överklagas med angivande av Mark- och miljööverdomstolens avdelning samt datum för beslutet och målnummer,
2. i vilken del beslutet överklagas och den ändring i beslutet som yrkas,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende skälen för beslutet enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Ytterligare upplysningar lämnas av Mark- och miljööverdomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av avgörandet.

Förenklad delgivning kan komma att användas i överinstans.

Ytterligare information finns att läsa på www.domstol.se